ಕೊರವಂಜಿ

Koravanji

ಫೆಬ್ರುವರಿ
೧೯೫೭

★

ಸಂಪಾದಕರು :
ಶ್ರೀ॥ ರಾ. ಶಿ.

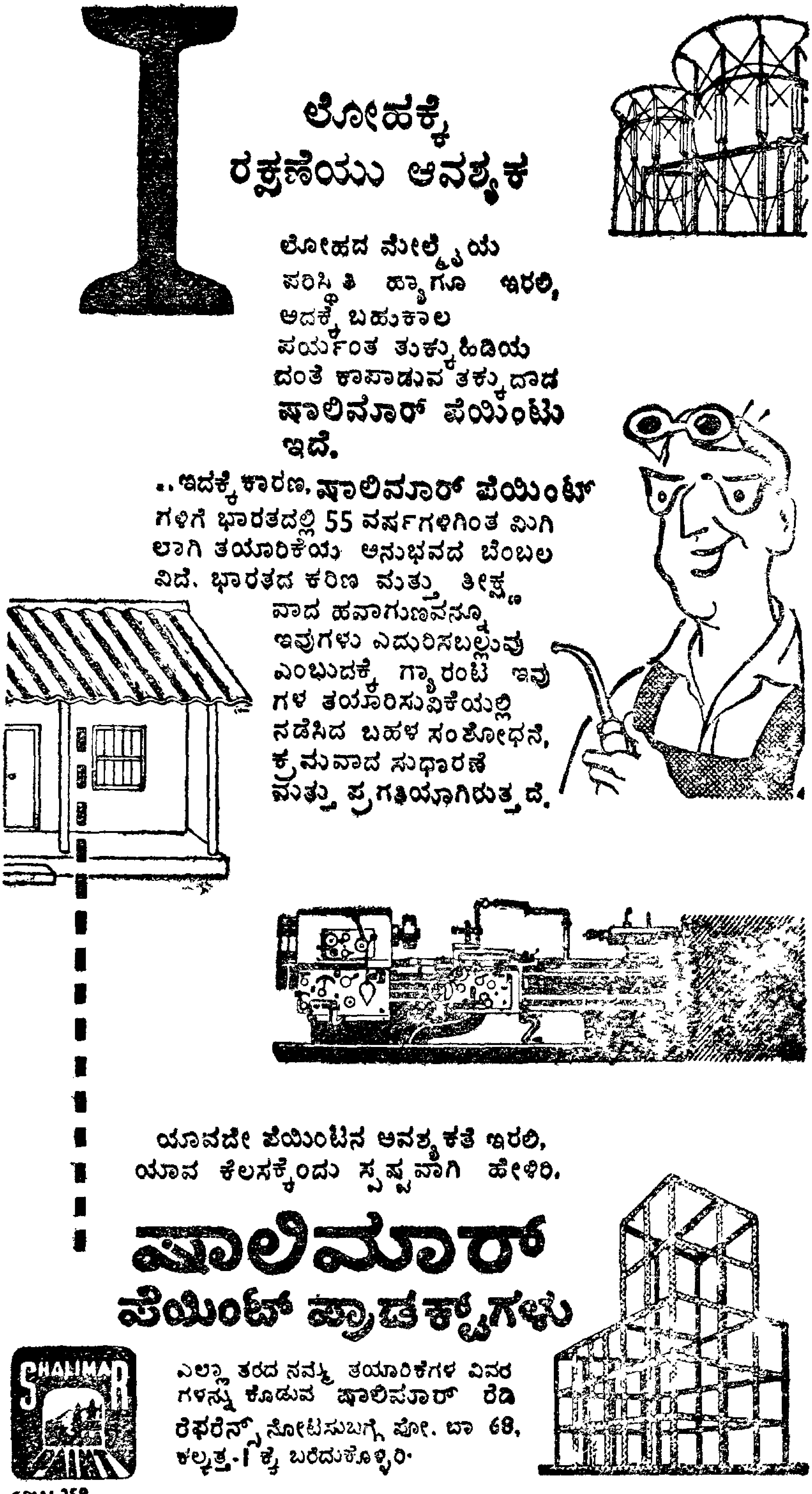
ಬರಹಗಾರರು :

ಶ್ರೀ॥ ಕೇಫ
ಶ್ರೀ॥ ಗೋವಿಂದರಾಜು
ಶ್ರೀ॥ ಪಾಟಾಳಿ
ಶ್ರೀ॥ ಆ. ರಾ. ಸೇ.
ಶ್ರೀ॥ ನಾ. ಕ.
ಶ್ರೀ॥ ಶೇಷಾದ್ರಿ
ಶ್ರೀ॥ ದಿಬ್ಬಯ್ಯ
ಶ್ರೀ॥ ಕಾಮತ್
ಶ್ರೀ॥ ರೇವಣ್ಣ
ಶ್ರೀ॥ ರಾಮಿ
ಶ್ರೀ॥ ಮಾರಣಪ್ಪ
ಶ್ರೀ॥ ಗಮಾರವ್ಯಾಸ

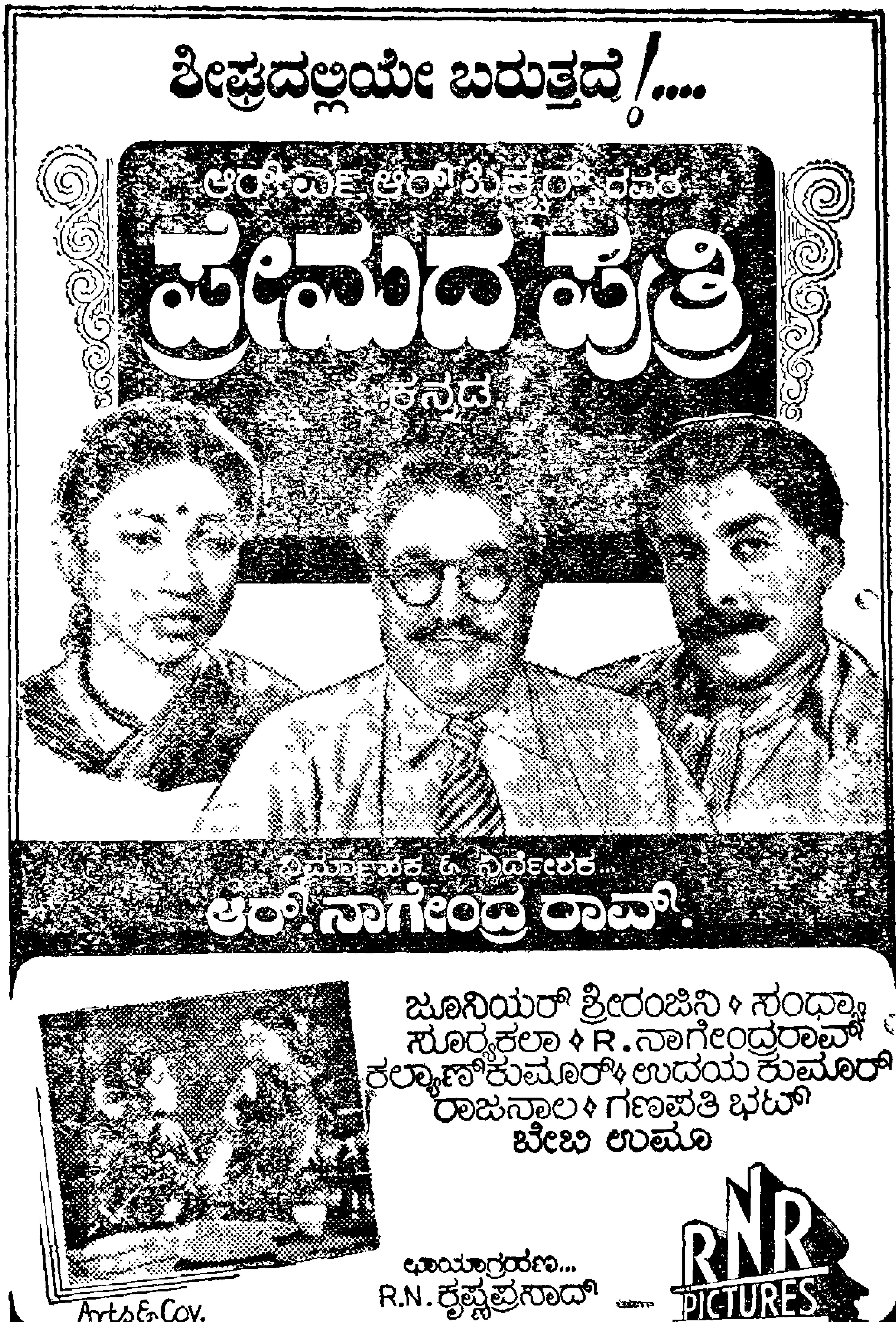
ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ

For 3 way Beauty Treatment....
RAJA
SNOW
AMLA HAIR OIL, KASTURI SOAP
MANYAM & CO BANGALORE MADRAS MADURAI BOMBAY

ಲೋಹಕ್ಕೆ
ರಕ್ಷಣೆಯು ಆವಶ್ಯಕ
ಲೋಹದ ಮೇಲ್ಮೈಯ
ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹ್ಯಾಗೂ ಇರಲಿ,
ಅದಕ್ಕೆ ಬಹುಕಾಲ
ಪರ್ಯಂತ ತುಕ್ಕುಹಿಡಿಯ
ದಂತೆ ಕಾಪಾಡುವ ತಕ್ಕುದಾದ
ಶಾಲಿಮಾರ್ ಪೆಯಿಂಟು
ಇದೆ.
..ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಶಾಲಿಮಾರ್ ಪೆಯಿಂಟು
ಗಳಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 55 ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಮಿಗಿ
ಲಾಗಿ ತಯಾರಿಕೆಯ ಅನುಭವದ ಬೆಂಬಲ
ವಿದೆ. ಭಾರತದ ಕಠಿಣ ಮತ್ತು ತೀಕ್ಷ್ಣ
ವಾದ ಹವಾಗುಣವನ್ನೂ
ಇವುಗಳು ಎದುರಿಸಬಲ್ಲುವು
ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಇವು
ಗಳ ತಯಾರಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ
ನಡೆಸಿದ ಬಹಳ ಸಂಶೋಧನೆ,
ಕ್ರಮವಾದ ಸುಧಾರಣೆ
ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.
ಯಾವದೇ ಪೆಯಿಂಟಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರಲಿ,
ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿರಿ.
ಶಾಲಿಮಾರ್
ಪೆಯಿಂಟ್ ಪ್ರಾಡಕ್ಟ್‌ಗಳು
SHALIMAR
ಎಲ್ಲಾ ತರದ ನಮ್ಮ ತಯಾರಿಕೆಗಳ ವಿವರ
ಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಶಾಲಿಮಾರ್ ರೆಡಿ
ರೆಫರೆನ್ಸ್ ನೋಟಬುಕ್ಗೆ ಪೋ. ಬಾ 68,
ಕಲ್ಕತ್ತ-1 ಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.
SPW 358

ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಬರುತ್ತದೆ!...
ರತ್ನಗಿರಿ ರಹಸ್ಯ
ಪದ್ಮಿನಿ ಪಿಕ್ಚರ್ಸ್ ತಯಾರಿಕೆ ..
ಕಥೆ
ಚಿನ್ನಣ್ಣಾಮಲೈ & ಲಕ್ಷ್ಮಣ್
ಸಂಭಾಷಣೆ ಹಾಡುಗಳು
ಪ್ರಭಾಕರ ಶಾಸ್ತ್ರಿ
MYSORE STATE & CANARA & COORG
RAGHAVENDRA RELEASE
BOMBAY & HYDERABAD STATES
SRINIVAS PICTURES
GADAG
ನಿರ್ಮಾಪಕ · ನಿರ್ದೇಶಕ... ಬಿ.ಆರ್. ಪಂತುಲು

ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಬರುತ್ತದೆ!...
ಪ್ರೇಮದ ಪುತ್ರಿ
ಕನ್ನಡ
ಆರ್. ನಾಗೇಂದ್ರ ರಾವ್.
ಜೂನಿಯರ್ ಶ್ರೀರಂಜಿನಿ ◊ ಸಂಧ್ಯಾ
ಸೂರ್ಯಕಲಾ ◊ R. ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್
ಕಲ್ಯಾಣ್‌ಕುಮಾರ್ ◊ ಉದಯ ಕುಮಾರ್
ರಾಜನಾಲ ◊ ಗಣಪತಿ ಭಟ್
ಬೇಬಿ ಉಮಾ
ಛಾಯಾಗ್ರಹಣ...
R.N. ಕೃಷ್ಣಪ್ರಸಾದ್
RNR PICTURES
Arts & Coy.
a TALLAM Release ...

ಕೊರವಂಜಿ

A. ANANTHIAH.

ಸಂಪುಟ ೧೬ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೫೭ ಸಂಚಿಕೆ ೧೧

ಕುಹಕಿಡಿಗಳು

ಗಣರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಜನವರಿ ಇಪ್ಪತ್ತಾರರ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತನನ್ನು ಬಲಿಕೊಟ್ಟೆವೆಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕು.

ರಾಜಕಾರಣಿಗಳೊಬ್ಬರು ಚುನಾವಣಾ ಭಾಷಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನಾಯಿಯೊಂದು ಬೊಗಳುತ್ತಿತ್ತಂತೆ, ಸಭೆಯಂಚಿನಲ್ಲಿ.

—ದೇವಲೋಕ ಹಾಳಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಾಯಿ ಬೊಗಳದೇ ಪಿಟೀಲು ಬಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?

* * *

ಮೂರನೇಹೊತ್ತಿನ ಔಷಧಿಯ ಮೌಲ್ಯವೆಲ್ಲ ವರಮಾನ ತೆರಿಗೆಯವರಿಗೇ ಸೇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ವೈದ್ಯರೊಬ್ಬರು ಗೋಳಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

— ಏಕೆ! ನೀರಿನ ಇಲಾಖೆಗೂ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಸೇರಬಹುದಲ್ಲವೇ?

* * *

ಗಾಲ್ಫ್ ಆಡುವವರು ಆಟದ ಖರ್ಚು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗೊಣಗುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ.

—ಏಕೆ! ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೆತ್ತಿ, ಹುಲ್ಲು, ಕಳೆ ಬಾರದಂತೆ ನಾವು ಆಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರೆದರೆ, 'ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯಿರಿ' ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ ದೋಚಬಹುದಲ್ಲ!!

* * *

ಗೋಳ್ಗೀತಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಬರೆದವರು ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದಪೈಗಳಲ್ಲ! ಅವರು ಬರೆದಿದ್ದು ಗೋಲ್ಗೋಥಾ!!

—ಪರೀಕ್ಷಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇವೆ.

* * *

ಆರಡಿ ಎತ್ತರ ಇದ್ದೇನೆ, ಅರುವತ್ತು ವಯಸ್ಸಾಗಿದೆ, ಆರು ಇನ್ನೂರು ಪೌಂಡು ತೂಕ ಇದ್ದೇನೆ, ಆದರೂ ನನಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಟಿಕೇಟ್ ಸಿಗಲೇ ಇಲ್ಲ, ಎಂದು ಭಾವೀರಾಜಕಾರಣಿಗಳೊಬ್ಬರು ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

—ಈ ರೀತಿಯಾಗಿಯಾದರೂ ಅವರ ತೂಕ ಇಳಿದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷ ಪಡದೇ ಅಳಬಹುದೇ ಎಂದು ವೈದ್ಯರು ಕೇಳಿದರಂತೆ.

* * *

ನಮ್ಮನೆ ಮುಂದಿನ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಬಾರವರು ಪಾದಯಾತ್ರೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಉಪಾಯ ಹುಡುಕಬೇಕು? ನಮ್ಮ ರಸ್ತೆ ಅಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ವಾಚಕರೊಬ್ಬರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

—ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿ, ನೀವು ಒಳ್ಳೆರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ, ನಾಯಕರಿರುವ ಮನೆಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಮನೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ! ಎಂದೇ ನಮ್ಮ ಸಲಹೆ!

* * *

ನಯಾಪೈಸಾ ಬದಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಲಕ್ಷಾಧೀಶ್ವರರಾಗಬಹುದು ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮಾರವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಶುದ್ಧಸುಳ್ಳು!

* * *

“ಚೀಣಾದೇಶದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊಂಬರಾಟದವರು ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನವೀಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

“ಏಷ್ಯಾದ ರಾಜಧಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಚೌಎನ್‌ಲೈರವರು ಪ್ರವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

—ಪತ್ರಿಕೆಯ, ಪಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಸುದ್ದಿಗಳು.

* * *

ಕುಮಾರಿ ತಾರಾ ಅವರ ಅಭಿನಯವನ್ನು ಕಂಡು ಮಾರುಹೋದ, ಚಲನಚಿತ್ರ ನವಾಬನೊಬ್ಬನು “ಮಗಳೇ! ನಿಮಗೆ ಅಭಿನಯವು ದೈವದತ್ತವಾದುದು. ಆದರೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಿನಿಮಾತಾರೆಯಾಗಲು ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಅಡ್ಡಬರುತ್ತಿದೆ. ಕಾರಣ, ವೆಂಕಟೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಎಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು ಖಚಿತವಲ್ಲವಂತೆ!!

* * *

—o—

ಉರಿಗಾಳು

ಟಿಕೇಟು ಪಡೆದವರೆಲ್ಲ ರೈಲು ಬಿಡುವ ಕಾಲ ಬಂತಲ್ಲಾ, ಎಂದು ರೈತನೊಬ್ಬ ಮೊನ್ನೆ ಗೋಳಾಡುತ್ತಿದ್ದ... ....ಏಕೆ? ಹಿಂದೆ ಕಂಬಿ ಕಿತ್ತವರೂ ಕೆಲವರು ಈಗ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ರೈಲು ಬಿಡುತ್ತಿದಾರಲ್ಲಾ?

* * *

ಕಾಲುವೆ ನೀರಿಗೆ ದೊಣ್ಣೆನಾಯಕನ ಅಪ್ಪಣೆಯೆ?, ಎಂದರು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ನಾಸೆರ್! ....ಈಗ, ಕಾಶ್ಮೀರದ ನೀರಿಗೂ, ತನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಕು, ಎನ್ನುತ್ತಿದಾರೆ, ದೊಣ್ಣೆ ನಾಯಕರು.

* * *

ಸಂಬಳಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಲಂಚ ಸ್ವೀಕಾರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದೆಯಂತೆ.......ಆಹಾರ ಪುಷ್ಟಿಕರವಾದಷ್ಟೂ ಎಡಗೈ ಅಗಲವೂ ಹೆಚ್ಚುವುದಲ್ಲವೆ?

* * *

ವರ ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಊರೂರು ತಿರುಗುವ ಕನ್ಯಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ರೈಲಲ್ಲೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲೂ ರಿಯಾಯತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನೊದಗಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಮಹಿಳಾ ಸಮ್ಮೇಳನವೊಂದು ಠರಾವುಮಾಡಿದೆಯಂತೆ.

* * *

ಉಮೇದುವಾರರು, ಮಹಾಜನಗಳಿಂದ ಹಣ ಸಾಲ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು, ಅದನ್ನ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲ್ಲವೆಂದೂ, ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವರ ವೋಟನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ಎಂದೂ, ಆದ್ದರಿಂದ, ಅಂತಹವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಯಿಂದಿರಬೇಕೆಂದೂ ಮಹಾಸಮಿತಿ ತಿಳಿಸಿದೆ.

* * *

ವೋಟಿಗಾಗಿ ಕೈ ನೀಡುವ ಮಹನೀಯರುಗಳೆಲ್ಲ ದಯವಿಟ್ಟು ಕೈತೊಳೆದು ಬರಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮೂರಿನ ಪಟೇಲರು ಸಾರಿದಾರೆ....ಅಷ್ಟು ನೀರು ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ?

* * *

ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು, ಮೈಸೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ, ಕರ್ಣಾಟಕ, ನೂತನ ಮೈಸೂರು ಎಂಬ ನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂಬ ವಾದಗಳು ಮತ್ತೆ ಎದ್ದಿವೆ...."ನಾಮಗಳು ಹಲವು; ವೇದನೆ ಒಂದೇ" ಎಂಬುದನ್ನ ನಾವು ನೆನಪಿಲ್ಲಿಡೋಣ.

* * *

ಕಾಲವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿಯ ಹಿಂದು-ಇಂದು-ಮುಂದುಗಳ ಸಂತತ ಧಾರೆಯನ್ನು ನಾವು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ (ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ)........ನಾವು ಗುರುತಿಸುವುದು, ಬರೀ ದುಂದು-ಸಂದ್ಯ-ಮುಂದಿಗಳನ್ನೇ.

* * *

ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಸಂಬಳದ ಸ್ಕೇಲುಗಳು—ತಿಂಗಳಿಗೆ ೩೦ ರೂಪಾಯಿ; ವರ್ಷವೊಂದಕ್ಕೆ ೮ ಆಣೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ; ೨೦ ವರ್ಷಗಳ ಅನಂತರ, ಅವರ ಪರಮಾವಧಿ ಸಂಬಳ, ೪೦ ರೂಪಾಯಿ, ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ .. ವರ್ಷವೊಂದಕ್ಕೆ ೫೦ ನಯೆಪೈಸೆ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದ್ದರೆ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಪ್ಯಾಯಮಾನ ಎಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಮನವಿಮಾಡಿಕೊಂಡಿದಾರಂತೆ.

* * *

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧಕವಿ ಹಾಗೂ ವಿಮರ್ಶಕರೊಬ್ಬರ ಕಾವ್ಯವಾಗಲಿ ವಿಮರ್ಶೆಯಾಗಲಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಕವಿಗಳೊಬ್ಬರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದಾರೆ....ಓದು ಬರಹ ಬರದ ಕವಿಗಳು ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿರುವರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದೂ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನ.

* * *

ಪ್ರಧಾನಿ ನೆಹರು ಅವರು ತಮ್ಮ ಊರಾದ ಅಲಹಾಬಾದಿನ "ಫೂಲ್‌ಪುರ" ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಲೋಕಸಭೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವರೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ, ತಮ್ಮ ಊರಲ್ಲೂ ಫೂಲ್‌ಪುರ ಇದೆ, ತಾವೂ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವೆವು, ಎಂದು ಅನೇಕ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಿರುವರಂತೆ.

* * * * * * * * * * * * * * * *

ನೆರೆರಾಜ್ಯದ ರಾಜ್ಯಶ್ರೀಯು ಮೂರು ವರುಷದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಕೊರಳಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಾಮಾತ್ಯರ ಹಾರವನ್ನು ಹಾಕಿದಳಂತೆ.

—ಓಹೋ! ದ್ರೌಪದಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದವಳು ಈ ನೆರೆರಾಜ್ಯಶ್ರೀ!!

* * *

ಟಿ.ಟಿ.ಕೆ.ಯವರ ಮಗನನ್ನು ನೀವು ಯಾವ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಆತ "ಪಿತೃಪಕ್ಷಕ್ಕೆ" ಎಂದುದು ಶುದ್ಧ ಕುಹಕವಂತೆ.

* * *

—o—

ಕೊರವಾವಲೋಕನ

ಗರಿಗರಿಯಾದ ಸರಿಗೆ ರುಮಾಲು, ಥಳಥಳಿಸುವ ಬಿಳಿ ರೇಷ್ಮೆ ಅಂಗಿ, ವಾರಣ ವಾಗಿ ಉಟ್ಟ ಅಗಲದ ಸರಿಗೆಯ ಪಂಚೆ, ಈ ಪೋಷಾಕನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಕೊರವ ಜನವರಿ ೨೭ರಂದು ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ಈ ಮದುವಣಿಗನ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ತಾಳಲಾರದೇ ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡವು. ಕನಿಕರದಿಂದಲೋ ಎಂಬಂತೆ ಎರಡೇ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ಹತ್ತಿಕೊಂಡವು. ಕ್ಲಬ್ಬಿನ ವರಾಂಡಾದ ಪಶ್ಚಿಮ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ನಮಗೆ ಆ ಎರಡು ನಿಮಿಷದ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರವನ ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರದ ರೂಪು ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿತು.

ದೀಪ ತಿರುಗಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಆತ ನಮ್ಮ ಮೇಜಿನ ಬಳಿಗೇ ಬಂದ. ಆಯ್ಕೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಮತದಾರರನ್ನು ನೋಡುವಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದ. ನಂತರ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಉಟ್ಟಪಂಚೆಯ ಗರಿಯು ಮಡಿಸದಂತೆ ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ಹಗೂರಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ.

ಆಗಲೇ ಅವನ ಪಾದಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದು. ಬಿಳಿತೊಗಲಿನ ಅಂದದ ಚಪ್ಪಲಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಆ–ಪಾದ ಮಸ್ತಕ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನೇ ನೆಲದಿಂದ ತಲೆಯತನಕ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಕಿ ನೋಡಿದೆವು.

ನಮ್ಮಗಳ ಮನಸ್ಸಿನ ತುಲಮುಲವನ್ನು ಅವನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ನಾವು ಕೇಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಊಹಿಸಿ, ಉತ್ತರಿಸಿದ—"ನನ್ನ ಬೆಳೆದ ಮಗಳಿಗೆ ಅನುರೂಪನಾದ ವರನನ್ನು ಈ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆತ ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ರಜದಮೇಲೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ, ತಾನೂ ಹೀಗೇ ಪೋಷಾಕು ಧರಿಸಬಹುದೆಂದು ಆಶೆಪಟ್ಟಾದರೂ ನನ್ನಮಗಳ ನೆರೆ ಬಿಡಿಸುತ್ತಾನೇನೋ ಎಂದು ಈ ಪೋಷಾಕು ತೊಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅವನೂ ಹ್ಞೂ ಅಂದ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ. "ಬೇರರ್" ಅಂತ ಗರ್ಜಿಸಿ, ಅವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದಾಗ, "ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಏನು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ತಂದುಕೊಡು ಎಂದು ದಾನಶೂರನಂತೆ ಆಣತಿ ಇತ್ತ. ಆ ಗರ್ಜನೆಯ ಬೆದರಿಕೆಯ ಸಲುವಾಗಿಯೋ, ಅಥವಾ ಆತನ ದಿರಿಸಿನ ಕಣ್ಣುಕೋರೈ

ಸುವ ಜಾದೂ ದೃಶ್ಯದ ಕಾರಣವೋ, 'ಬೇರ'ರು ಅರೆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಿ, ಹನುಮಂತನಂತೆ, ಕೊರವನ ಬಲಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಸಹಿಗಾಗಿ 'ಬಿಲ್ಲ'ನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೊರವ ಅಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತ ಬೇರರಮೇಲೆ, ಹನುಮಂತನಂತೆಯೇ ರೇಗಿ ಎಗರಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ಸಂಜೆ ಮಾತಿಲ್ಲದೆ ನಗು ನಗುತ ಸಹಿಹಾಕಿದ.

ಆಗ ನನಗೆ ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. "ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಭವಿಷ್ಯ ಅಷ್ಟು ಕಾತುರ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತೇನೋ ಕೊರವ?" ಎಂದೇಬಿಟ್ಟೆ, ಹಸುಮಗುವಿನಂತೆ.

"ಇಲ್ಲಾ ಕಣೋ — ಆದರೆ ಈ ಸುಸಂಜೆ ಅದೆಲ್ಲಾ ಮಾತು ಯಾಕೋ? ಏನಾದರೂ ಲಘುವಾದ ಮಾತನ್ನಾಡೋಣವೋ" ಎಂದ.

ಅರವಾಮುದ್ದು ಆಗ ಪಲುಕಿದ "ಹಾಗಾದರೆ ಒಂದು ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿ ಕತೆ ಹೇಳೋ ಲಘುವಾಗಿರುತ್ತೆ" ಎಂದು. ಇದಕ್ಕೇ ಕಾದಿದ್ದವನಂತೆ ಕೊರವ, ಗಂಟಲು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮಿದುವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಕೆಮ್ಮಿ, ಶುರುಮಾಡಿದ.

"ಒಂದಾನೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬ ಬಡಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕಟ್ಟುಮಸ್ತಾದ ಹುಡುಗ ಇದ್ದನಂತೆ. ನೆರೆಹಳ್ಳಿಯ ಸಾಹುಕಾರನು ಈ ಹುಡುಗನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಿದ್ದನಂತೆ. ಆದರೆ ಮದುವೆಯಾದನಂತರ ಆ ಹುಡುಗಿ ಗಂಡನ ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತೇನೆ ಎಂದಳಂತೆ. ತಂದೆಯು ಮಗಳನ್ನ ದುಃಖಪಡಿಸಲಿಚ್ಛಿಸದೆ, 'ಹಾಗೇ ಆಗಲಮ್ಮಾ!' ಎಂದನಂತೆ. ಅತ್ತ ಹುಡುಗನ ತಾಯಿತಂದೆಯರು ಮಗನನ್ನು ಪೀಡಿಸತೊಡಗಿದರಂತೆ—"ನಮ್ಮ ಸೊಸೆ ಎಂದು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಳು, ನಾವು ಎಂದು ಚೆಲುವಾಕೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅವರಿವರ ಮನೆಯವರೆದುರಿಗೆ ಮೆರೆದೇವು" ಎಂದು. ಆ ಹುಡುಗ ಅಂದನಂತೆ— "ನಾನು ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ, ಕಂಡು ಮಾತಾಡಿದ್ದೇನೆ, ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನೆ, ಅರಿತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಮಗಳು ಖುಷಿಯಾಗಿರಲಿ ಎಂದು ತಂದೆ, ವಜ್ರದಬಳೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದಾನೆ. ನಾಳೆ ಗಣರಾಜ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ದಿನವೆಂದು, ಹೊಸ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಅವಳ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬ ಎಂದು, ಎರಡು ಸೇರು ಭಂಗಾರ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ ಶಿವರಾತ್ರಿಗೆ, ಸಾವಿರ ವರಹದ ಸರ ಹಾಕು ತ್ತಾನೆ. ಕಡೆಗೆ ವಜ್ರವೈಡೂರ್ಯ, ಕಿಂಕಾಬು, ಪೀತಾಂಬರ, ವಿದ್ಯೆಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದಿದ, ಆ ವಧುವನ್ನು ನಾನು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ ಆಗ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರ ಚೆಂದ ಲ್ಲವೇ. ಈಗಲೇ ಆ ವಧುವನ್ನು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ, ಬರೀ ಹುಡುಗಿ ದೊರಕು ತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ, ಕಾದು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ, ಹಣವಂತ ಹುಡುಗಿ ಸಿಗುತ್ತಾಳೆ" ಎಂದನಂತೆ. ಅವನ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳು ಮಗನ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಗ್ಗಿದರಂತೆ.

"ಎಲಾ! ಕೊರವ!! ಇದು ಏನು ಕಥೆಯೋ? ಅರಳು ಮರಳು ಬಂದ ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯ ಕತೆಯೇ ಕಣೋ!" ಎಂದ ಅರವಾನುದ್ದು.

ಒಮ್ಮೆ ಸೀನಿದ ಕೊರವ. ಆಗ ರುಮಾಲಿನ ಸರಿಗೆಯಂಚು ನೆಂಗಟ್ಟಿತು. ರೇಷ್ಮೆಯ ಅಂಗಿ ಮುದುರಿಕೊಂಡಿತು. ಉಟ್ಟ ಗರಿ ಅಂಚಿನಪಂಚೆ ಸುಕ್ಕುಹಿಡಿಯಿತು. ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕುರ್ಚಿಯ ಕಾಲು ಸೋತು ಜೋಲಿತು.

ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯ, ಅರಳು ಮರಳು ಕಥೆಯು, ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತೆ ಕಣ್ರೋ! ತಂದೆಯ ಮಮತೆಯಿಂದ ನಾವು ಅಲ್ಲಿ ಖರ್ಚುಮಾಡುವ ಹಣವೆಲ್ಲಾ, ತಂಗಚ್ಚಿಯೊಡೆ ಕುದುರೆಯೂಂ ಪೋಚಿ ಎಂದಂತೇ ಆಗುತ್ತೆ ಕಣ್ರೋ!" ಎಂದು ಕೆರಳಿ ಹೇಳಿದ.

—ಇದರ ಅರ್ಥ ಮೂರನೆಯ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದಾಗ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಆಗ, ಕುಡಿದ ಕಾಫಿ ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗಲು ಬಲು ಹೊತ್ತಾಯ್ತು.

* * *

ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರು ಹದಿಮೂರನೆಯದಿನ ಕಬ್ಬಿನಜಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ನಾಮವನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಬಳಿದುಕೊಂಡು, ಶುಭ ಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ನೋಡಿ, ಹಾಗೆ ಎರಡು ಕೈಯಲ್ಲಿಯೂ, ಎರಡು ಕಬ್ಬಿನಜಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಕೊರವ ಪೊಂಗಲಿನ ಸಂಜೆ ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ಮೇಜುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಎದ್ದು ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿದುವು. ನಮ್ಮ ಕ್ಲಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಆಚರಿಸುವ, ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧನಾದ ಆರ್ಯಪುತ್ರನೊಬ್ಬನು, ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನಲ್ಲಾ, ಈ ಕಲಿಯುಗದ, ಪ್ರಗತಿಕಾಲದಲ್ಲೂ ಕೂಡ, ಎಂಬ ಸಂತೋಷದಿಂದ.

ಎಳ್ಳು ಬೀರಬೇಕು, ನಿಮಗೆ ಎಳ್ಳು ನೀರಾದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಆಕೆ ತೌರಿಗೆ ಹೋದಕಾರಣ, ನನಗೆ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಹಬ್ಬವೆಲ್ಲಾ ಕ್ಲಬ್ಬಿನಲ್ಲೇ ಬೆಳಗಿಂದ ಸಂಜೆಯತನಕ ನಡೆದಿತ್ತು. ಕಾರಣ ಕೊರವನನ್ನು ಕಂಡಾಗ ರೇಗಿ, ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಎದ್ದು, ಆ ಕಬ್ಬಿನಜಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು, ಅವನನ್ನು ಥಳಿಸಿದೆ. "ಮನನೊಂದು ಕೊಂಡವರಿಗೆ ಈ ಕ್ಲಬ್ಬೇ ಸ್ವರ್ಗ! ಅಂತಹ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಜ್ಞಾಪಕ ತರುವುದು ಉಚಿತವೇ?" ಎಂದೂ ಹೇಳಿದೆ.

ಕೊರವ ರೇಗಲಿಲ್ಲ. ಕೋಪಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಶಾಂತನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ. "ರೇಗೋ! ಒದೆಯೋ ನನ್ನ" ಎಂದೆ. ಆಗಂದ ಅವ—

"ಈ ಕಬ್ಬಿನಜಲ್ಲೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು, ಕಾರಣ ಏನು ಗೊತ್ತೆ? ನಿನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ನಾನೂ ಕೂಡ! ಪೊಂಗುವ ಹಾಲಿರಬೇಕಾದ, ಬರಿದಾದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಸತ್ತು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಕ್ಲಬ್ಬಿನ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಸಾಬನೊಬ್ಬ "ಗನ್ನಾಕಾ ಜಲ್ಲೆ

ಸಾಬ್! ಆಜ್ ಈದ್ ನವೆ ಸಾಬ್" ಎಂದ. ಪ್ರಾಚೀನವೆಲ್ಲಾ ಎರಡೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಮುಂದೆ ಹಾದುಹೋಯ್ತು. ಪುಣ್ಯದ, ಮತಿಯೆಲ್ಲಾ ಮಾಯವಾಯ್ತು. ಜಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ಯಾಂತ್ರಿಕನಂತೆ ಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ" ಎಂದು.

ಆಗ ಅವನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡೆ. "ಎಲವೋ ಕೊರವ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹೀಗೇನೇನೋ" ಎಂದೆ. ಆಲಿಂಗನದಲ್ಲಿದ್ದಂತೇ ಆತ ಹ್ಞೂ ಎನ್ನುವಂತೆ ತುಳುಕಾಡಿದ.

[ಎಳ್ಳು, ನೆಲಗಡಲೆಕಾಯಿ, ಎರಡೂ ಪಿತ್ತಕಾರಕ. ಅದನ್ನು ತಿಂದು ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೈತ್ಯ ಕೆರಳಿಸಿಕೊಂಡ ಕೊರವ ಇನ್ನೇನುತಾನೇ ಕಂಡಾನು!—ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಿ ಕೂಡ—ಸಂ.]

—o—

ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸಿದುದು—

"ಅಲ್ರೀ ಹೀಗೆ ಅವಸರವಸರದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಿ ನಮ್ಮ ಹುಡುಗರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪೋಲೀ ಅಟ್ಬೋಕೆ ಬದುಲು ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ತಿಂಗಳು ಶಾಲೇ ನಡಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಇಟ್ಕೊಂಡಿದ್ರೆ ಏನು ಹೋಗ್ತಿತ್ರೀ ಅವರ ಗಂಟು? ಮುಖ್ಯ ಅವರಿಗೆ ಚೆಲ್ಲಾಟ—ನಮಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ!"

ವೈದ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿಷನಿಮಿಷಗಳು—

"ಹಾಗಲ್ಲಾ ಡಾಕ್ಟ್ರೇ—ನಮ್ಮೆಜಮಾನರು ನಿದ್ರೇಲಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳೋದು ನಿಲ್ಲೋಹಾಗೆ ಔಷಧಿ ಬೇಡ—ಅವರು ಮಾತನಾಡಲಿ—ನನಗೆ ಆ ಮಾತು ಅರ್ಥವಾಗೋಹಾಗೆ ಅವರು ಮಾತಾಡೋಹಾಗೆ ಏನಾದ್ರೂ ಔಷಧಿ ಕೊಡಿ-ನಿಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ"

ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಿ—

"ಏನು ದುರ್ನಾಥಾಂದ್ರೆ? ಈ ಕಾರ್ಕೋಟಕ ವಿಷಾನ ಹೇಗಂದ್ರೆ ದಿನಾ ಕುಡೀತೀರಿ?"

"ಈಗ್ಲಾದ್ರೂ ಸಮಾಧಾನವಾಯ್ತೇನೆ? ಸಾಸ್ಲೋಳ್ದೆ ನೀ ಕೇಳ್ದ್ಯೆ? ಈಗ ಹೇಳು—ಇದು ಕುಡಿಯೋದ್ರಿಂದ ನಾನು ಸುಖಪಡ್ತಿದ್ದೀನೇನೆ?"

— ಕೇಫ.

ಭಾಷಣಗಳಿಂದ

ಜನವರಿ ೧೦.

ಹಾಲು ಜೇನು ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಸರಸ್ವತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯರು ತಾಂಡವ ಆಡಬೇಕು, ತಾಂಡವ ಆಡಿಸಬೇಕು, ಇದೇ ನಮ್ಮ ಗುರಿ, ನಮಗೆ ಓಟು ಕೊಟ್ಟು, ನಿಮ್ಮ ಕನಸನ್ನು ನನಸು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ....ನಾವು ದೇವತೆಗಳ ಸಂತತಿ! ಸೀತೆ ಸಾವಿತ್ರಿಯರ ಸುಪುತ್ರರು; ಧ್ರುವ ಪ್ರಹ್ಲಾದರ ತಂದೆಯರು; ಮೀರಾ ಗೀತೆಗಳು ನಮ್ಮ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ........

ಮೇ ೧೫.

ವ್ಯವಸಾಯ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆ, ವಸತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ನಾವು ಆದ್ಯ ಗಮನಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಉಡಲು ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಉಣಲು ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ, ಉಳಿಯಲು ಮನೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಓದಲು ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದೆ, ಬರೆಯಲು ಬೆರಳಿಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರೂ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರೂ ನರಳುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯ ನಮ್ಮ ಕರುಳನ್ನಿರಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಆಗಸ್ಟ್ ೮.

ಜನರ ಮಟ್ಟವನ್ನೇರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧಿಸಲು ನಾವು ನಮಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇರುವಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಜನವರಿ ೨೬.

ಬಾಂಧವರೆ! ಮನೆಗಳೂ, ಮಿಲ್ಲುಗಳೂ, ಶಾಲೆಗಳೂ, ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳೂ ಆಕಾಶದಿಂದ ಬೀಳುವುದನ್ನ ನೀವು ಎಂದಾದರೂ ಕಂಡಿದೀರಾ? ದುಡಿಮೆ, ದುಡ್ಡು ಇವಲ್ಲದೆ, ಇಟ್ಟಿಗೆ ಗಾರೆ ಬಾಗಿಲು ಕಿಟಕಿ ಯಂತ್ರ ನೂಲು ಮಗ್ಗ ಬಟ್ಟೆಗಳು, ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆಯೆ? ಆದ್ದರಿಂದ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನಮ್ರ ಬಿನ್ನಹವೇನೆಂದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಓಟುಗಳಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ನಮಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಸತತ ದುಡಿತದಿಂದ, ಸಹಾಯ ಮಾಡಿರಿ! ಆಳವಾಗಿ ಉತ್ತು, ಹೇರಳವಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಅಗ್ಗವಾಗಿ ಮಾರಿ, ಕಂದಾಯ ಕೊಡಿ. ಸರ್ಕಾರದ ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ತುಂಬಿ. ಆಗ, ನಾವು, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದು,....(ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯ

ಬೇಡಿರಿ, ಕುಟುಂಬದವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮಿತಗೊಳಿಸಿ)—ಈಗಿರುವ ಜನಕ್ಕಾದರೂ, ಒಪ್ಪತ್ತಿಗಾದರೂ, ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನಾದರೂ, ಒದಗಿಸಲು ನಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವಷ್ಟು,........ಶ್ರಮಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಜೂನ್ ೯.

ಅಣ್ಣತಮ್ಮದಿರೆ! ನಾವೆಷ್ಟು ದುಡಿದರೂ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯತೆ ಶಿಸ್ತು ನಿಯಮ ಪರಸ್ಪರ ವಿಶ್ವಾಸ ಸಹಕಾರ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವತನಕ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಎಲ್ಲವೂ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಹೋಮ. ಒಳಜಗಳವೇ ನಮ್ಮ ಪರಮಶತ್ರು. ನಮ್ಮನ್ನು ದೂಷಿಸಬೇಡಿ. ಟೀಕಿಸಬೇಡಿ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಭಕ್ತಿ, ಅದರಿಂದಲೇ ಶಕ್ತಿ, ಮುಕ್ತಿ.

ಅಗಸ್ಟ್ ೧೦.

ಮಹಾ ಚುನಾವಣೆ ಮತ್ತೆ ಬರುತ್ತಿದೆ....ಇನ್ನು ಕೇವಲ ಎರಡೇ ಎರಡು ಸಂವತ್ಸರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ವೋಟನ್ನು ನೀವು ನಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಲು ಜೇನು ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಸರಸ್ವತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯರು . ... ಇತ್ಯಾದಿ, ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಹಳೇ ಭಾಷಣದ ಪುನಃ ಪ್ರಸಾರ.

— ಗೋವಿಂದರಾಜು.

—o—

ಉಳಿದವರು ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಾನು ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡ್ತೇನೆ.

—ನಿಮ್ಮ ವೋಟು ಯಾರಿಗೆ?

—ಎರಡಕ್ಕೆ !

ಕೋಸಿನ ವಾಸನೆ

ಕೋಸಿನ ಪಲ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕೂತಿದ್ದೆ, ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ: ಅವಳೆಲ್ಲೋ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಳು.

ನಾವು ವಾಸಿಸುವುದು ಅರೆಮನೆ! ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಿಬ್ಬರು ಒಟ್ಟಿಗಿರಲಾರದೆ, ಇಬ್ಭಾಗ ಮಾಡಿ, ವರಾಂಡಾ ಹಾಲ್ ಊಟದಮನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಒಂಬತ್ತಂಗುಲದ ಗೋಡೆಯಿಂದ ಎರಡಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿ, ಅತ್ತಲಾಗಿನ ಹಳೆಯ ಬಚ್ಚಲುಮನೆಯನ್ನೇ ಆ ಕಡೆಯ ಅಡಿಗೆಮನೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ, ಹಿತ್ತಲ ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ತಂತಿ ಬೇಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಕೋರ್ಟಿನ ಆಜ್ಞೆ ಪ್ರಕಾರ ವಿಭಕ್ತವಾದ ಮನೆ.

ಆಚೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆಗಿದ್ದವರಿಗೂ, ನನ್ನ ಹಾಗೆ, ವಿಮಾನ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲೇ ಕೆಲಸ. ಭಾನುವಾರ ಬಂತು ಅಂದ್ರೆ, ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಅಡಿಗೆ. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಆ ಭಾನುವಾರ, ಅವರೇ ಎನ್ನುವುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾದದ್ದು ಹೀಗೆ........

ಬಾಗಿಲು ಬಡಿದರು, ಬಂದು. ಎದ್ದು ಹೋಗಿ, ಚಿಲುಕ ತೆಗೆದು ತಲೆಯನ್ನ ಹೊರಕ್ಕೆ ತೂರಿಸಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ, ಶಾಮಣ್ಣ! ಏನ್ರಿ, ಅಂದೆ, ಮಾಮೂಲಾಗಿ.

"ಕೊಂಚ ಬನ್ರಿ" ಅಂದರು. ಹೋದೆ........ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಕೋಸಿನ ಪಲ್ಯವೇ! "ನೋಡಿ! ಕೋಸನ್ನ ಕುಯ್ದು ಬೇಯಿಸಿ, ನೀರು ತೆಗೆದು ಬಾಣಲಿಗೆ ಹಾಕಿದೆ....ಯಾಕೊ! ಹೊಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ....ಕರಿದ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ...." ಅಂದರು. "ಅಯ್ಯೋ! ಮಂಕರೆ! ಆಕೆ ಬಂದಾಗ ನಿಮ್ಮ ಗತಿ ಏನು? ಒಲೆ ಹೀಗೆ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಉರಿಯಬಾರದು" ಎನ್ನುತ್ತ, ಆ ಹೊಗೆ ತುಂಬಿದ ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೊರಸುತ್ತ, ತಿವಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ನಾಲ್ಕೈದು ಸೌದೆಗಳನ್ನ ಒಲೆಯಿಂದೀಚೆಗೆಳೆದೆ. ಬಾಣಲಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದಿಷ್ಟು ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿಸಿದೆ. ಒಗ್ಗರಣೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸೌಟಿಗೆ ಹಾಕಿ ರೆಡಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ....ಕೋಸಿನ ಬಣ್ಣ ಕೆಂಚಗಾಗುತ್ತಲೂ, ಬಾಣಲಿಯನ್ನ ಎತ್ತಿ ಕೆಳಗಿರಿಸಿ....ಎಲ್ಲಿ! ಆ ಕಿಟಕಿ ತೆಗೆಯಿರಿ.... ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಬರಲಿ" ಎಂದೆ.

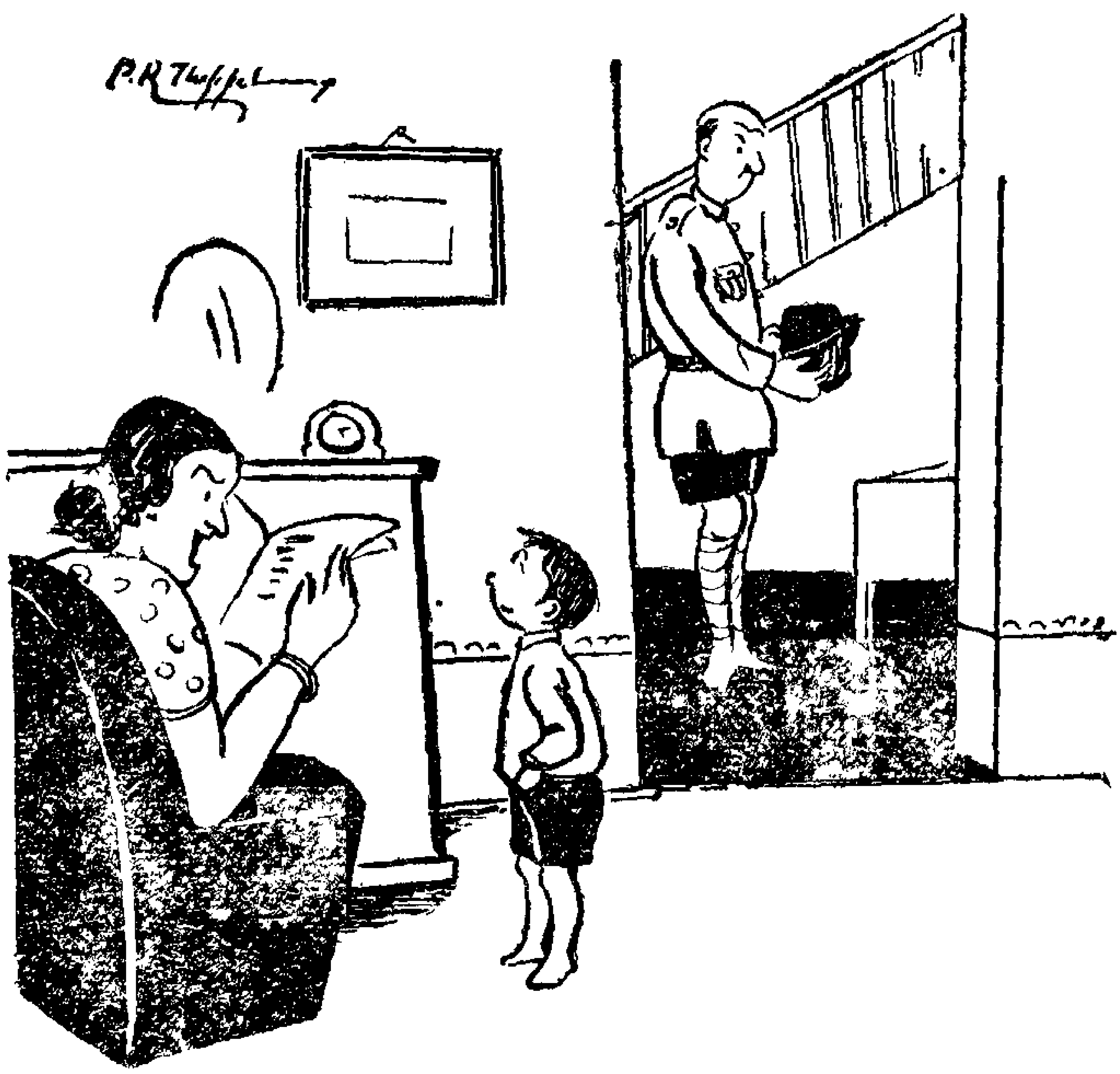
"ನನಗೆ ಎಟುಕುವುದಿಲ್ಲ ಕಿಟಕಿ....ಆಕೆ ಬರಬೇಕು ಅದನ್ನ ತೆಗೆಯಬೇಕಾದರೆ" ಅಂದರು. "ಸರಿ! ಬಿಡಿ, ನಾನೇ ತೆರೆಯುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ನಾನು

ಬಾಗಿಲನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಎಳೆದೆ. ಅಲ್ಲೇ ಇರಿಸಿದ್ದ ಸಾಸುವೆ ಡಬ್ಬ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು.... "ಓ ಇಲ್ಲಿದೆಯೋ ಸಾಸುವೆ? ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನಿಂದ ಅದನ್ನೇ ಹುಡುಕುತ್ತ ಇದ್ದೆ" ಎನ್ನುತ್ತ ಆತ ಅದನ್ನ ಆರಿಸಿಕೊಂಡ.

ಇನ್ನುಮೇಲೆ, ನೋಡಿ, ಕೋಸನ್ನ ನೀವು ಇನ್ನೂ ಚೂರು ಚೂರಾಗಿ ಹೆಚ್ಚ ಬೇಕು....ಎಲೆಗಳೆಲ್ಲ ಹಾಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಇರಿಸಿಬಿಟ್ಟದೀರಿ........ಏನು? ಚಾಕು ಪತ್ತೆ ಆಗಿಲ್ಲವೆ? ನನ್ನನ್ನ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು....ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವೇನು ಬಂತು? ಆಮೇಲೆ, ಬೆಂದ ಕೋಸನ್ನ, ನೀರಿಂದ ಬಾಣಲಿಗೆ ಎತ್ತಿಹಾಕುವಾಗ, ನೀರನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಿಂಡಿ ಬಿಡಬೇಕು....ಒಲೆ ಅಷ್ಟು ಉರಿಯಬಾರದು....ಉರಿದರೆ, ಎಲೆ ಸೀದು ಹೊಗೆ ಬಂದು ಕರಿದ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತೆ" ಎಂದು ಆತನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದೆ....ಆಮೇಲೆ—

ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದೆ....ನನ್ನ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಾಗ,....ಹೊಗೆ! ಕರಿದ ವಾಸನೆ ....ಸೀದ ವಾಸನೆ, ನನ್ನ ಕೋಸಿನ ಬಾಣಲಿಯಿಂದ. ಆಕೆ ಬಂದಾಗ, ನನ್ನ ಗತಿ?

— ಪಾಟಾಳಿ.

ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ತಂಟೆ ಮಾಡಿದ್ರೆ—ಪೋಲೀಸ್‌ನವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಅಂತ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳ್ತೀನಿ ನೋಡು!

ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ

ಬೆಳಗಾದರೆ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್‌ಡೇ. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಎರಡೇ ತಿಂಗಳು. ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಇನ್ನೇನು ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಛಳಿಛಳಿ. ಕಾರ್ಗತ್ತಲನ್ನು ಒಡೆದು ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಕೃಶಕಾಯ ಚಂದ್ರ ಬೀದಿಯಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತಿದಾನೆ. ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿಯ ರತ್ನಾವಳಿ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್ಷನ್ನಿನ ಯುವಕರು ಎಸ್ಟೆಲಿಟ, ಮೀನಾ, ಹೇವರ್ತ್, ಮರ್ಲಿನ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಕನಸುಗಳನ್ನೂ, ಯುವತಿಯರು ಪೆಕ್, ಕುಮಾರ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತಿದಾರೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಹೈಕಮ್ಯಾಂಡಿಗೆ ಬರೆದ ತಮ್ಮ ಪತ್ರವನ್ನು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ್ ಹರಿದು ಹಾಕಿದುದು, ನಾಳೆ ಬರಲಿರುವ ಎಲೆಕ್ಷನ್ನಿನ ಫಲಿತಾಂಶ, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್‌ಡೇ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಭೆಯ ನಡುವೆ ಡೀಸೆಲ್ ಟ್ರಕ್ ನುಗ್ಗುವ ದೃಶ್ಯ, ನಿಧಾನಸೌಧ, ಲೋಕಸಭೆ, ಅವಿಶ್ವಾಸ ಇತ್ಯಾದಿ ಕನಸುಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಪಟುಗಳಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿವೆ.

ಬೀದಿಯ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಲಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಮಂಗಳೂರು (ಅಥವಾ ಯಲಹಂಕ) ಹೆಂಚಿನ ಮಹಡೀಮನೆ. ಬಾಗಿಲಿನ, ಕಿಟಕಿಯ, ಕದಗಳು ಮುಚ್ಚಿವೆ. ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಅರೆಬೆಳಕು. ದೂರದ ತಂತಿಯ ಕಂಬ ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬಾಗಿಲಿನ ಮುಂದೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ವಯಸ್ಸಿನ ಯುವಕ ಹಾಗೂ ನಾಲ್ವತ್ತು ವಯಸ್ಸಿನ ಒಬ್ಬ ಮಧ್ಯವಯಸ್ಕ. 'ಯಕ್ಕಾ, ಯಕ್ಕಾ; ಬಾಗಿಲ್ತಗೀ' ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದಾರೆ. ಐದು, ಹತ್ತು, ಹನ್ನೆರಡು, ಹನ್ನೆರಡುವರೆ, ಒಂದು ಗಂಟೆ ಬಡಿಯಿತು.

'ಯಕ್ಕೊ, ಯಕ್ಕಯ್ಯಾ, ಯಕ್ಕಣೀ ಬಾಗ್ಲಕ್ಕಾ, ತಗಿಯಕ್ಕಾ, ಬಾಗ್ಲುತಗಿ ಯಕ್ಕೋೀ, ಯಕ್ಕೋೀ ೀ ೀ, ಯಕ್ಕಾ ಾ ಾ ಾ'

'ದಾರಿಕಂಗಳ ಬಲೆಯಿ ಸೆರೆಯೋ, ನೋಡಿ ನೋಡದ ಬೆಡಗೆ.. ....' ಎಂದು ವೀಸೀಯವರು ಹೇಳಿದುದು........ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ ಓದುತ್ತಿದ್ದ. ಸೆಕೆಂಡ್‌ಷೋ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಬೆಲ್ಲದಧಿಪತಿಗಳು ಬೆಡ್‌ಸ್ವಿಚ್ ಆಫ್ ಮಾಡಿ ಆಕಳಿಸಿ, 'ಗುರುವೇ ಗೋರವಂಕಾ, ಬಕ್ಕೇಶಾ' ಎಂದು ರಗ್ ಹೊದೆಯಲಿದ್ದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಪ್ಪಣ್ಣನವರು, ಎಲೆಕ್ಷನ್ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು, ಉಸಿರ್ಗರೆದು 'ಗುಜರ್‌ಗಯಾ ಓ ಝಮಾನಾ ಕೈಸಾ?' ಎಂದು ಹಳೆಯ ಹಾಡೊಂದನ್ನು ಕುರುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಿಲ್ಲಿನ ಸೆಕೆಂಡ್ ಷಿಫ್ಟ್ ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೆ ಕೃಷ್ಚೇವ್ ಮಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಕರಿಯಣ್ಣ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಸೋಷಲಿಸ್ಟ್ ಸುಬ್ರಾ

ಮಣ್ಣನು 'ಲೋಹಿಯಾ ಸರ್ಕಾರವಾದರೆ ಭಾರತ ಕಾಣುವ ಸ್ವರ್ಣಯುಗವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಲೇಖನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವರೆಲ್ಲರ ಚಿಂತಾಸಮಾಧಿಯನ್ನೊಡೆದು ಕಾಳರಾತ್ರಿಯ ಕಾರೊಡಲಿನಿಂದ ಹೊರಟ 'ಯ್ಯಖೋ, ಯಖ್ಖಾ, ಬಾಗ್ಲೂ ಬಾಗ್ಲೂಂ' ಎಂಬ ಕೂಗು ಆಕಾಶವನ್ನಾವರಿಸಿತು.

ಚಳಿಗಾಳಿ ಭೋರೆಂದು ಬೀಸಿತು. ಮರದಮೇಲಿನ ಕಾಗೆಗಳು ಎದ್ದು 'ಕಾ ಕಾ ಕಾ ಕಾ' ಎಂದು ಚೀರಿ ರೆಕ್ಕೆ ಬಡಿದು ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದವು. 'ಯಕ್ಕಾ, ಹಕ್ಕಯ್ಯಾ, ಹಖ್ಖಯೋ, ಯಕ್ಕಣೀ ಬಾಗ್ಲೂ, ಅಕ್ಕ, ಅಕ್ಕಾ ಬಾಗ್ಲು, ಏ ಹಕ್ಕಾಯೋ ಯಕ್ಕ, ಓ ಅಕ್ಕೊ, ಬಾಗ್ಲು ಬಾಗ್ಲು' ಧಡಧಡ ಬಾಗಿಲು ಬಡಿಯಿತು ಇಲ್ಲ, ಅಕ್ಕ ಏಳಲೊಲ್ಲಳು—ತಮ್ಮ ಬಿಡಲೊಲ್ಲ!

ಹುಡುಗ ಪುಸ್ತಕ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು 'ಚೆಲುವೆ ನೀನಾರೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹೊರಗೆ ಬಂದ. ಬೆಲ್ಲದಧಿಪತಿ 'ಈ ಯಕ್ಕನ ಮನೆ ಹಾಳಾಗ' ಎಂದು ಶಪಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಗೆ ಬಂದ. ಕಪ್ಪಣ್ಣ ಬಾಗಿಲು ಕಂಬಿಗಳಿಂದ ಇಣುಕಿದ. ಸುಬ್ರಾಮಣ್ಣ ಬೀದಿಗಿಳಿದ. ಕರಿಯಣ್ಣ ತನ್ನ ಹಿಂಬಾಲಕರೊಡನೆ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತ.

'ಯಕ್ಕೊ, ಯಕ್ಕೋ ಬಾರಕ್ಕಾ ಬಾಗ್ಲು ತಗಿ—ಧಡ್—ಧಡಾರ್—ಯಕ್ಕಾ ಸತ್ತೇನ್ ಯಕೋ ಬದಿಕಿದೀಯಾ ಯಕ್ಕೋ—ಬಾಗ್ಲಕ್ಕಾ ಹಖ್ಖಯಾ'

ಕರಿಯಣ್ಣ 'ಏ ಯಕ್ಕಾ ಏನಿದು ಬಾಗ್ಲು ತಗೀ ನಿನ್ನಮ್ಮ ಚಳೀಗೆ ಸೆಟೆದ' ಎಂದ. ಸುಬ್ರಾಮಣ್ಣ 'ಯಕ್ಕಯ್ಯನ್ನೋರೇ ಬಾಗ್ಲು ತಗೀರೀ' ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ಬೆಲ್ಲದಧಿಪತಿಗಳು 'ಲೇ ತಮ್ಮ ನಿಮ್ಮಕ್ಕ ಮನ್ನೀನೋ ಕೊರ್ದ್ದೋ. ಸತ್ಲೋ ಹೆಂಗೋ ಪೋಲೀಸ್ನೋರ್ನ ಕರ್ಕೊಂಬರ್ತೀನ್ತಡೀ' ಎಂದು ಫೋನ್ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು. ಓದುವ ಹುಡುಗನು ಎಂಟು ಹತ್ತು ಹುಡುಗರೊಡನೆ 'ಯಕ್ಕಾ ಯಕ್ಕಯ್ಯಾ' ಎಂದು ಮೇಳ ಗೀತೆ ಆರಂಭಿಸಿದ.

ಯಕ್ಕಯ್ಯನ—ತಮ್ಮಯ್ಯನ ಗಂಟಲು ಕೀಚಲಾಗಿತ್ತು. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬೆವರಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಉಸಿರೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದರು, ಕಿಟಕಿ ದಬ್ಬಿದರು, ಅರಿಚಿದರು, ಬಡಿದುಕೊಂಡರು. ಒಬ್ಬರಲ್ಲ, ಮೂವರಲ್ಲ, ನೂರಾರು ಜನ. ಯಕ್ಕ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಕಪ್ಪಣ್ಣನವರು ಬಂದರು 'ತಮ್ಮ ಬಾರಲೇ ಇಲ್ಲಿ. ಯಾಕೋ ಹಂಗೆ ಬಡ್ಕಂತೀ. ಬಾರೋ ಕಂಬ್ಳಿ ಕೊಡ್ತೀನಿ. ನಿನ್ಕಾಲಲ್ಲಿ ಯಾರಾಗ್ರಿ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡ್ಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ. ಬಾರೋ ಮಂಕ' ಎಂದರು. ಸುಬ್ರಾಮಣ್ಣ ಕರಿಯಣ್ಣನ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ಕರಿಯಣ್ಣ ತಲೆಹಾಕಿದ. ಸುಬ್ರಾಮಣ್ಣ 'ಅದು ಹೇಗ್ರೀ ಸಾಧ್ಯ? ಯಕ್ಕಯ್ಯನ್ನ ಎಬ್ಬಿಸ್ಲೇ ಬೇಕು' ಎಂದ.

'ಯಕ್ಕ, ಯಕ್ಕಾ, ಯ್ಯಕಯಾ, ಅಕ್ಕಯೋ, ಬಾಗ್ಲು ಬಾಗ್ಲು'

ಮೂರುಗಂಟೆ ಬಡಿಯಿತು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಸ್‌ವ್ಯಾನಿನ ಹಾರ್ನ ಮೊಳಗಿತು. ಮನೆಗಳ ಕಿಟಕಿಗಳು ತೆರೆದವು. ಮಹಡಿ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಮೇಲೆ ಚಪ್ಪಲಿಗಳು ಪಟಪಟ ಎಂದವು. ಜನ ಬಂದರು. ವ್ಯಾನ್ ಬಂತು. ಎಲ್ಲರೂ ಏಕಕಂಠದಿಂದ ತಾರಕಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಕೂಗಿದರು. **'ಯಕ್ಕಯ್ಯಾ, ಯಕ್ಕೋ, ಯಕ್ಕಾ, ಯಕ್ಕಯ್ಯಾ'**

ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸಪ್ಪಳವಿಲ್ಲ. ದೆವ್ವವೋ ಭೂತವೋ? ಸಫೋಕೇಶನ್ನೋ? **'ಅಕ್ಕಯ್ಯ, ಎಕ್ಕಯ್ಯ, ಹೆಕ್ಕಯ್ಯಾ'**

ಅಕ್ಕಯ್ಯ ಭ್ರಾಂತಿಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದಳೋ? ಸವಿಕಲ್ಪ ಸಮಾಧಿಯೋ? ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪವೋ ಅಥವಾ ಆರ್ಡಿನರಿ ಸಮಾಧಿಯೋ?

ಯಕ್ಕನದು ಮರ ನಿದ್ದೆ, ಯಮ ನಿದ್ದೆ, ಅದ್ಧುರಿ ನಿದ್ದೆ, ಬಹದ್ದೂರ್ ನಿದ್ದೆ, ಭರಂಡ್ ನಿದ್ದೆ.

ಕಪ್ಪಣ್ಣನವರ ಮಗ ಬಂದ. ಯಕ್ಕ, ಅಟ್ಟದಮೇಲೆ ಮಲಗಿರಬಹುದು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದ. ಏಣಿ ತಂದ. ಪೋಲಿಸು ದಫೆದಾರರು ಹತ್ತಿದರು. ಕಣ್ಣು ಕಪಟವೊಂದು ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿತು. ಅವರು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರು. 'ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ, ಅಮ್ಮಯ್ಯೋ, ಯಕ್ಕಣ್ಣೀ' ಎಂದು ಕೂಗಿದರು.

ಕಪ್ಪಣ್ಣ, ಅವನ ಮಗ, ಸುಬ್ರಾಮಣ್ಣ, ಕರಿಯಣ್ಣ ಅಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏಣಿ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲೂ ಕಿಟಕಿಗಳು ಬಂದು. ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಜನಜಂಗುಳಿ. **'ಏಳಿಕ್ಕಯ್ಯೋ'** ಎಂದು ಚಿಳ್ಳೆಪಿಳ್ಳೆಗಳು ಕೂಗಿದವು. ಚಳಿಗಾಳಿ ಭೋರಿಡುತ್ತಿತ್ತು. 'ಇಳಿದು ಬಾ ಯಕ್ಕ ಇಳಿದು ಬಾ' ಎಂದ ಓದುವ ಹುಡುಗ. ಅಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಕಿಟಕಿಯೊಂದು ಮುರಿಯಿತು. ಒಳಗಿನ ಗೊರಕೆಯೊಂದು ನಿಂತಿತು. ಆಕಳಿಸಿದ ಸದ್ದು.

'ಯಾವೋನೋ ಭಾಡ್ಯಾ ಮನೆ ಮುರ್ದೋನು' ಎಂದು ಹೆಣ್ಣುದನಿಯೊಂದು ಘರ್ಜಿಸಿತು. ಕರಿಯಣ್ಣ ಅಟ್ಟದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿಬಿಟ್ಟ. ಕಪ್ಪಣ್ಣನವರೂ, ಸುಬ್ರಾಮಣ್ಣನೂ ಏಣಿಯ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿದರು. 'ಮನೆ ಮುರುಕರು. ಏನ್ರೋ ನಿಮ್ಗೆ ಬ್ಯಾನೆ. ಯಾರಾದ್ರೂ ನಿದ್ದೆಗಿದ್ದೆ ಮಾಡ್ಬೇಕೋ ಇಲ್ವೊ. ಯಾರೋ ಅರ್ಚ್ತೋದು 'ಯಕ್ಕಯ್ಯ'ಅಂತ. ನಿಮಗೇನು ಮನೆ ಮಠ ಐತೋ ಇಲ್ವೋ'. 'ಯಕ್ಕಾ ನಿನ್ನಮ್ಮ ಕೂಗ್ತಾನೆ ನೋಡು' ಎಂದ ಕಪ್ಪಣಪುತ್ರ. 'ಎಲೇ ಕೊಟ್ರೇಶಿ. ಭಡವ್ವಾ. ಎಲ್ಗೆ ಹೋಗಿದ್ಯೋ. ಈ ಅಪರಾತ್ರ್ಯಾಗೇನೋ ಮನ್ಗೆ ಬರೋದು. ಬಾ ಇಲ್ಲಿ. ನಿನ್ನ ಚರ್ಮ ಸುಲೀತೀನಿ'

ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪ ಹೊತ್ತಿದವು. ಕೊಟ್ರೇಶಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದ. **ಈ ಅಶಾಂತಿಪರ್ವ**ವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸಿ, ಯಕ್ಕಯ್ಯನನ್ನು ಕೊನೆಗೂ ಎಬ್ಬಿಸಿದವನು ನಾನೇ.

ನನಗೇ ನಿಮ್ಮ ಓಟು ಮೀಸಲಾಗಲಿ ಎಂದು ಮರುದಿನ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್‌ಡೇ ಬಹಿರಂಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪಣ್ಣನವರು ವೋಟುದಾರರಿಗೆ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿದರು. ಸುಬ್ರಾಮಣ್ಣ ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಯಕ್ಕನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದ ಯಶ ತನ್ನದೇ ಎಂದು ಪೇಪರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ವ್ಯಾನ್ ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದೆ—

‘ನಿಮ್ಮ ಓಟು ಯಾರಿಗೆ?’

‘ಕಾಮ್ರೇಡ್ ಕರಿಯಣ್ಣನವರಿಗೆ’

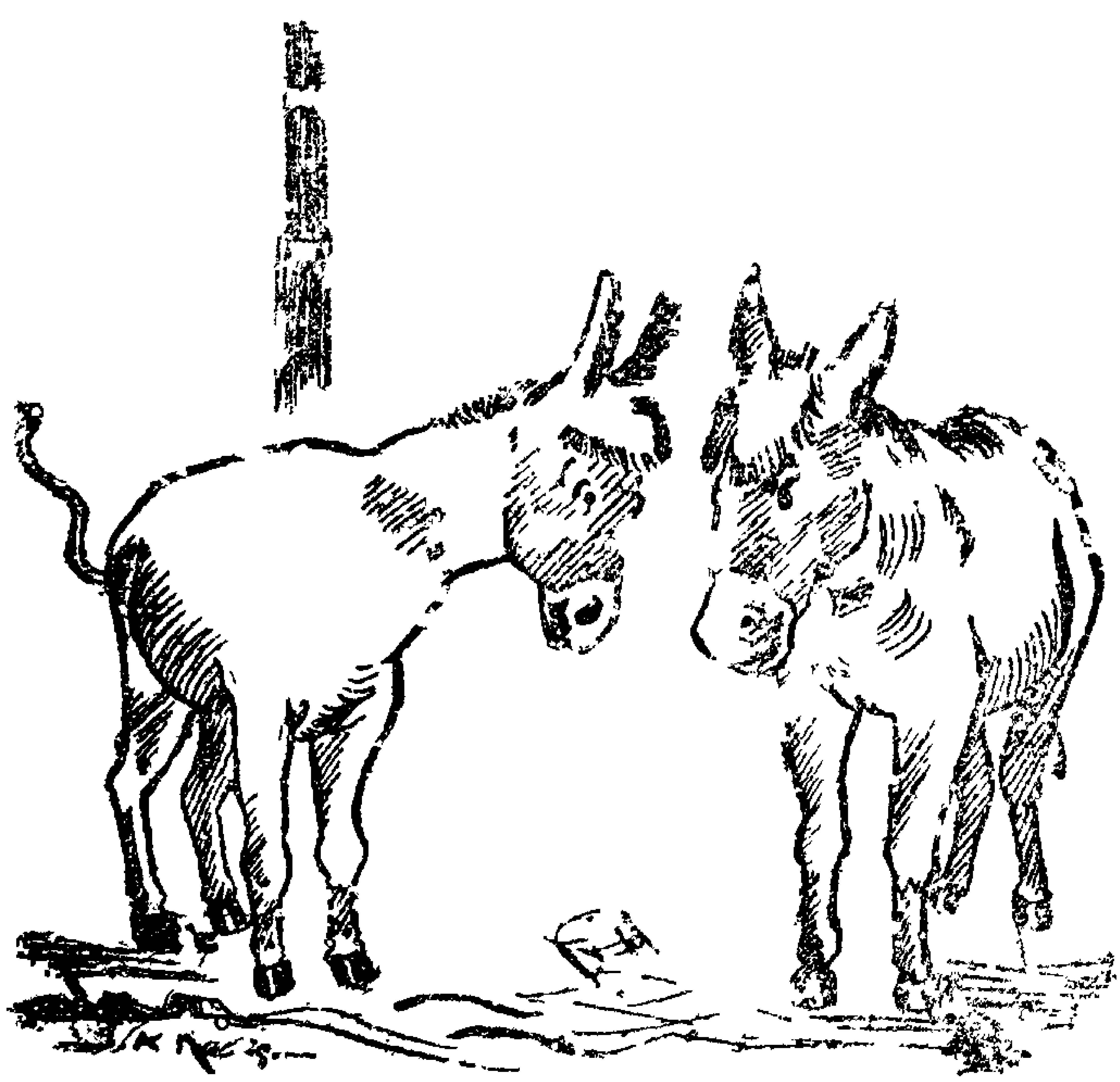
‘ಏಕೆ’

‘ಯಕ್ಕಯ್ಯನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದವರು ಅವರೇ’.

ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿಯ ಚುನಾವಣೆ ‘ಯಕ್ಕನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದವರಾರು’ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯಲಿದೆ. ಉಳಿದ ‘ಸಮತಾವಾದೀ ಸಮಾಜ’ ‘ಕೋಮು’ ‘ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ರಕ್ಷಣೆ’ ‘ಸಮತೆ’ ‘ಅನ್ನಬಟ್ಟೆ’ ಎಂಬ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಇಲ್ಲ.

— ಅ. ರಾ. ಸೇ.

— o —

ಏಪ್ರಿಲ್ ಒಂದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಅಗಸ ಬರ್ತಾನೆ ಅಂತ ಹಿಗ್ಗಬೇಡ!
—ಅವನೇನೋ ಝಾಡಿಸಿ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೀತಾನೆ, ನಿಜ!!
—ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಭಾರ ಬೆನ್ನೇ ಮುರಿಯುತ್ತದೆ!!!

ಆಹ! ಎಂಥ ಇಂಪು

ಬೆಕ್ಕಿನ ಕರುಳು—
ಕುದುರೆಯ ಬಾಲ—
ಒಂದಕ್ಕೊಂದನು ಉಜ್ಜಿದೆವೆಂದರೆ,
ಆಹ! ಎಂಥ ಇಂಪು!
ಓಹೊ! ಎಂಥ ತಂಪು!
ಸರಿಗ ಮಗರಿ ಪದನಿ ನಿಥಪ
ಉಜ್ಜುತ ಉಜ್ಜುತ ಬಾಲವ ಹಿಡಿದು
ತಧಿತಿಂ ತಧಿತಿಂ ತಾಳವ ಬಡಿದು
ನಾದ ಸುಧಾರಸ ಉಕ್ಕುತ ಬಂದು—
ಬೆಕ್ಕಿನ ಕರುಳಿಂ ಹೊರಡುವ ಗಾನ
ಎದೆಯನು ಹೊಕ್ಕು
ಕರಗುವುದುಕ್ಕು!
ಏನಿದು ಅಚ್ಚರಿ? ಬೆಕ್ಕಿನ ಕೂಗು
ಕರ್ಕಶ ಎಂದೇ ಹೇಳುವರಲ್ಲಾ?
ಕುದುರೆಯ ಕೆನೆತವು ಕರ್ಕಶ!
ಆದರು, ಒಂದರ ಬಾಲವ ತೆಗೆದು
ಒಂದರ ಕರುಳಿಗೆ ಉಜ್ಜಿದೆವೆಂದರೆ,—
ಪಿಟೀಲುವಾದನ ಮಾಡಿದೆವೆಂದರೆ,—
ಆಹ! ಎಂಥ ಇಂಪು!
ಓಹೊ! ಎಂಥ ತಂಪು!

— ನಾ. ಕ.

—o—

ವಿಹಂಗಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಗರುಡನ ನಂತರ ಯಾರು?

ಪಕ್ಷಿರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯಾದ ನಂತರ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಖಾಯಂ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಗರುಡನ ಮರಿಯು ಜನಪ್ರಿಯ ಮಂಡಲವನ್ನು ರಚಿಸಿ ತಷ್ಟೆ. ಪ್ರಗತಿ ಚಕ್ರಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಹಲವು ಕಾಲ ಗರುಡ ಮರಿಯು ರಾಜ್ಯಸೂತ್ರ ವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಅತಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ, ಜನ, ದನ, ಹಾವುಗಳನ್ನೆದುರಿಸಿ ಹೆದರಿಸಿ, ಅಂತರ್ವಿಶ್ವ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಆಂತರಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿತು. ನಂತರ ಗರುಡ ಮರಿ, ಗರುಡ ವೃದ್ಧವಾಯಿತು. ಗರುಡನ ನಂತರ ಯಾರು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪಕ್ಷಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಹದ್ದು, ಮುದಿ ಹದ್ದಾದುದರಿಂದಲೂ; ಗೂಬೆ, ಮುದಿ ಗೂಬೆಯಾದುದ ರಿಂದಲೂ ಅವಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಡಕೂಡದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ವಾಯಿತು. ಕಾಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪರರ ಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಬೇಡವೆಂದು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹೇಳಿದವು. ಕಾಜಾಣ–ಕಾಮಳ್ಳಿಗಳು ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ 'ನಿಮಗೆ ಕುವೆಂಪು ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಮೀರಿ–ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆತಿರು ವುದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವೇಕೆ? ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪಕ್ಷಿ ಸಂಕುಲ ಘೋಷಿಸಿತು. ಮರಕುಟಿಗನು ಅತಿ ನೀರಸ, ಕೋಗಿಲೆ ಚಿರವಿರಹಿ ಅವಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನ ಬೇಡ.

'ನಮಗೂ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿರುವುದರಿಂದ ನಾವೂ ಪಕ್ಷಿಗಳೇ. ಆದುದರಿಂದ ನಮಗೂ ಛಾನ್ಸ್ ಕೊಡಿ' ಎಂದು ಸೊಳ್ಳೆ, ನೊಣ, ಭೃಂಗಗಳು ಕೇಳಿದವು. ಈ ಹೊಸ ವಿಷಯದ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆಂದು ನೇಮಕವಾದ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು, ಸುದೀರ್ಘ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರದೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ಹಸಿದುದರಿಂದ ಆಹಾರಾನ್ವೇಷಣೆಗೆಂದು ಹಾರಿ ಹೋದರು. ಗಿಡಗ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕೇಡು ಎಂದು ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದಾಗ ಅವಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಂಬಲ ದೊರೆತು, ಗಿಡಗ ಮೂಲೆಗುಂಪಾಯ್ತು.

ಗುಬ್ಬಿಯೊಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಗೆ ಉಮೇದುವಾರನಾಗಿ ನಿಂತಾಗ, ಗೀಜಗ, ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟವು. ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಬಂದರೆ

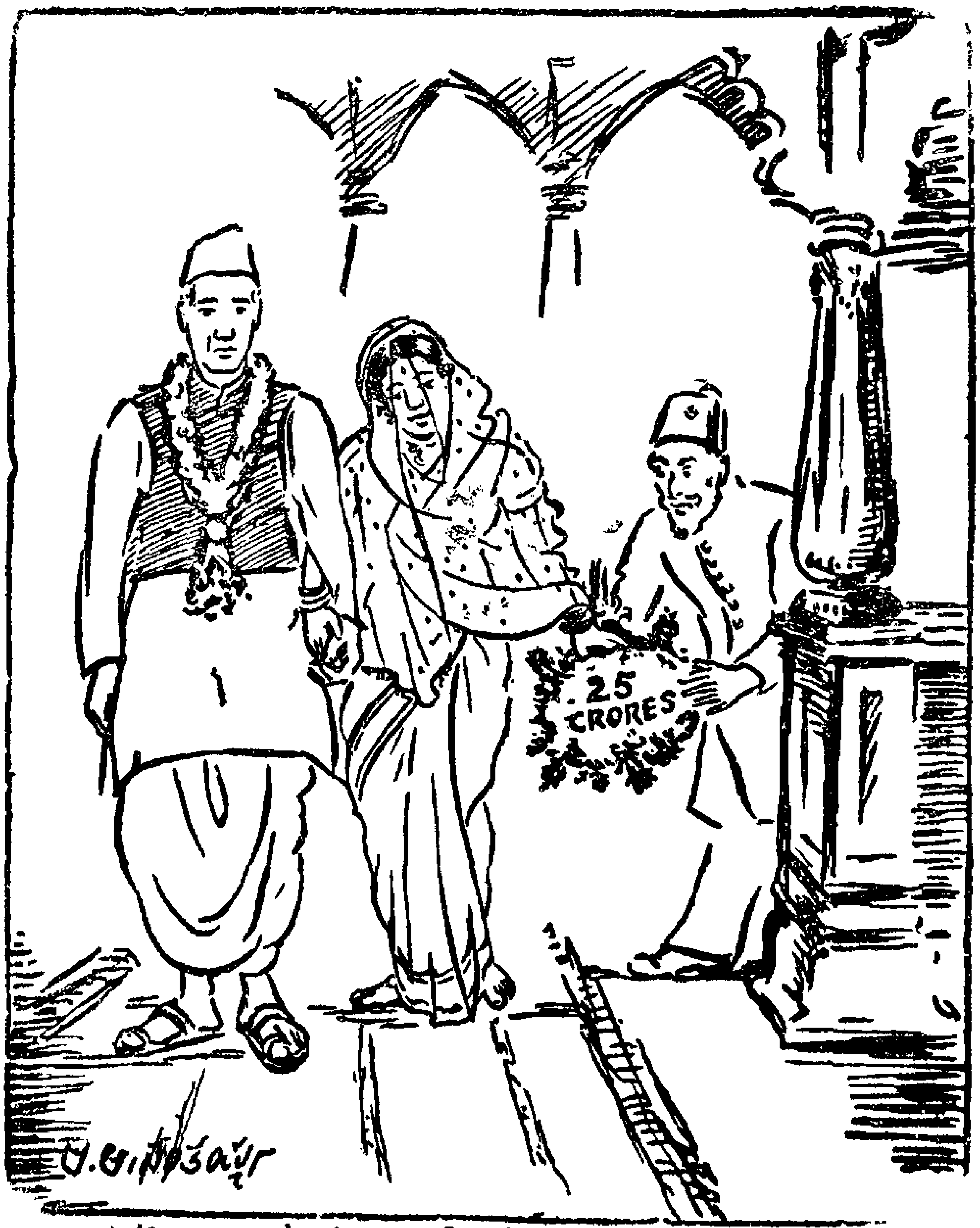
ತಮ್ಮ ಸ್ವಹಿತರಕ್ಷಣೆ ಆಗೇ ಆಗುತ್ತದೆ, ತಮ್ಮ ಮಾತು ನಡೆದೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗಿಡಗ ಹದ್ದುಗಳು ಒಪ್ಪಿದವು. ಆದರೆ 'ಮನುಷ್ಯರು ಗುಬ್ಬಿಯ ಪುಕ್ಕ ಕಿತ್ತರೆ?' ಎಂದು ಗರುಡನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾಗಪ್ಪ, ಕಾಗಕ್ಕಗಳು ಧ್ವನಿ ಮಾತವನ್ನಿತ್ತು ಗೊಂದಲ ಎಬ್ಬಿಸಿದವು.

ಆಗ ಪಕ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿ 'ನೀನಿರುವತನಕ ನೀನೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರು. ಆಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಹಣೆಬರೆದಂತಾಗಲಿ' ಎಂದು ಗರುಡನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡವು. ಗರುಡ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ.

ನೀತಿ :—ಅವನಿರುವತನಕ ಹಳೆಯ ಗಂಡನ ಪಾದವೇ ಗತಿ.

— ಶೇಷಾದ್ರಿ.

— o —

ಜನವರಿ—೨೬ ರಂದು—ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ AFTER—NOON

ಮೊರೆ

ಇರುಳ ಮೌನದ ಕೊರಡ ಕೊರೆಯುವ
ಇವರ ಗೊರಕೆಯ ಗರಗಸ
ತಾರಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಏರಿಳಿ—
ದೆಂತು ಗೈದಿದೆ ಪರವಶ!

ಇರುಳ ನಿದ್ದೆಯ ಮರಳುಗಾಡೊಳು
ನಡೆವ ಕನಸಿನ ಕಾರವಾನ್,
ಇವರ ಗೊರಕೆಯ ನಾದ ದುರುಳಿಗೆ
ಸಿಲುಕಿ ನಿಂತಿತೊ ಕಾಣೆ ನಾನ್!

ಏನು ಲಯ, ಓ, ಏನು ತಾಳ—
ವಿದೇನು ರಾಗಾಲಾಪನೆ!
ಘೋಕ ಸಂಕುಲ ಬೆರಗುಗೊಂಡಿದೆ;
ಅಯ್ಯೋ....ಎಂಥ ಸುಮಧುರ ಯಾತನೆ!

ಗಾನದೇವಿಯ ಶಿಲುಬೆಗೇರಿಸ—
ಲವಳು ನರಳುವ ದನಿಗಳೋ
ಜಗದಪಸ್ವರಗಳನು ಭಟ್ಟಿಯ—
ನಿಳಿಪ ಗಾಣದ ಮೊರೆತವೋ
ನಿದ್ದೆ ಬೀದಿ ರಿಪೇರಿಯಲ್ಲಿಹ
ರೋಣುಗಲ್ಲಿನ ಅರೆತವೋ
ಏನು ಬಣ್ಣಿಸಲಯ್ಯ ಉಪಮಾ—
ತೀತವಹ ಈ ಗಾನವ,
ಇಂಥ ಗೊರಕೆಯ ನಕ್ರಪೀಡನೆ—
ಯಿಂದ ಬಿಡಿಸೋ ಕೇಶವ!

— ದಿಬ್ಬಯ್ಯ.

— o —

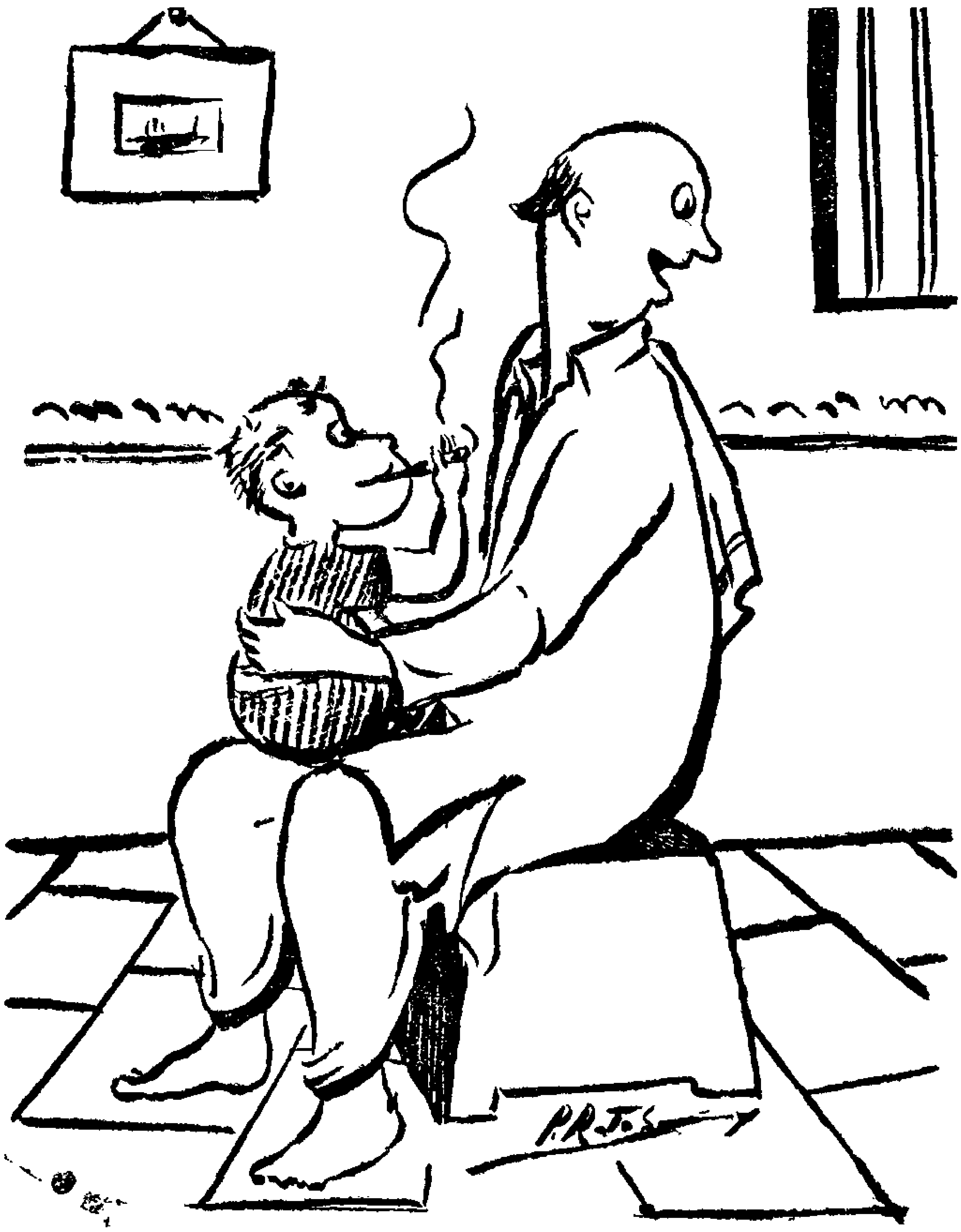
ಮುಖವೇ ಮುಖ್ಯ

ಉಪಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ, ಆ ದಿನ ಹಾಜರಿದ್ದರು, ಆ ಮೇಜಿನ ಸುತ್ತ. ಅವರು, ಅವರೆದುರಿಗಿದ್ದ ಆ ಮುಖವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು...."ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, ರಾಯರೆ? ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೆ....ನನಗೇಕೊ, ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ", ಎಂದರು ಒಬ್ಬರು! "ಮೀಸೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಲದು....ತೀರ ದಡ್ಡಮುಖ....ಜೀವನದ ಅನುಭವ ಸಾಲದು, ಅಂತ ಜನ ಟೀಕಿಸುತ್ತಾರೆ" ಎಂದರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು! "ಕಣ್ಣೇಕೋ ಕೊಂಚ ಕಿವಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದೆ....ಯಾರೋ ದೂಷಿಸುತ್ತಿದಾರೆ....ಅದನ್ನ ಕೇಳಿ, ಹೆದರಿದಹಾಗೆ, ದೃಷ್ಟಿ, ಇಲ್ಲವೆ?" ಎಂದು ರಾಯರು ಕೇಳಿದರು. "ಆಸಾಮಿಯ ಮುಖ ನೋಡಿದಕೂಡಲೆ, ಜನಕ್ಕೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕು! ಈ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನ ನೋಡಿದರೆ, ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ," ಎಂದರು, ರಾಯರ ಬಲಗಡೆ ಕುಳಿತಿದ್ದವರು. ಅವರ ಎಡಗಡೆಯವರು ಆಗ ಬಾಯಿ ತೆರೆದರು, "ಭಯವಾದರೆ, ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ .. ಭಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಗೌರವ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ ...ಆದರೆ, ಈ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಗೌರವಕ್ಕೆ ಬದಲು, ಅಸಹ್ಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ . . ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ನನಗೆ ಇದು ಸುತರಾಂ ಹಿಡಿಸಿಲ್ಲ" ಎಂದರವರು. "ಆಮೇಲೆ, ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನ ನೀವು ಗಮನಿಸಿಲ್ಲ....ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ....ಮೂರ್ತಿಯೇನೋ ಒಂದು ತರಹ ಇದೆ, ಸರಿ! ಆದರೆ, ದವಡೆ, ನೋಡಿ.... ಈಚೆದವಡೆ, ಕೊಂಚ ಊದಿದಹಾಗಿದೆ....ಯಾರೋ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಏಟು ಕೊಟ್ಟಹಾಗಿದೆ ....ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಸಿಕೊಂಡಹಾಗಿದೆ" ಎಂದರಿನ್ನೊಬ್ಬರು. ಅಯ್ಯೋ, ಹೌದೆ? ನಾನದನ್ನ ಗಮನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ........ನೋಡುವವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಈತ ಪರವಾ ಇಲ್ಲ, ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪರ ವಾದಿಸ್ತಾನೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ, ಕಿವಿ ಇಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಮೇಷ್ಟರುಗಳ ಕೈಚಳಕದಿಂದ ನುಲಿಚಿಕೊಂಡಿರಬಾರದು....ಕೆನ್ನೆಯಂತೂ ಇಷ್ಟು ಎದ್ದು ಕಾಣಿಸಬಾರದು, ಒಂದೇ ಕಡೆ....ಗಲ್ಲ ನೋಡಿ... ಗಲ್ಲಾನ" ಎಂದು ಉಪಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಅದನ್ನ ಬೆರಳಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ ತೋರಿಸಿ, ಎಲ್ಲರ ಗಮನವನ್ನೂ ಗಲ್ಲದ ಕಡೆ ಸೆಳೆದರು.

ಆ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಗಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ, ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು. ಅತ್ತಿತ್ತ, ತಿರುಗಿಸಿ, ಅದನ್ನ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳ ತೀರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ತಂದು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಬಹಳಹೊತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಕೆಚ್ಚಿನ ಚಿಹ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ, ಉಬ್ಬುಹಲ್ಲು, ಮೂಗಿನತುದಿ ಕೊಂಚ ಆಕಾಶದಕಡೆ ಎದ್ದು ನೋಡುತ್ತಿದೆ, ಎಂದೆಲ್ಲ ಅವರು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದರು.

ಕೊನೆಗೆ, ಅವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದರು. "ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರು ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವ ಮಾನ್ಯ ಹುರಿಯಾಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್‌ರವರನ್ನು, ವೋಟುದಾರರಿಗೆಲ್ಲ ಹಂಚಲು ನಾವು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವ ನೋಟೀಸುಗಳಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಇನ್ನೊಂದು ಫೋಟೋವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಕಳಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಅದನ್ನ ಅವರು ತಲಪಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ, ಅದರ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದುಸಲ ಈ ಸಮಿತಿ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂದು.

—ಕಾಮತ್.

ನಿಸಿಲ್ರಮ್ಮಾ! ಬೆಳ್ ಚೀಪ್ತಾ ಆಡ್ತಿದೆ!

ನನ್ನ ದುಡಿಮೆ

ದುಡಿತವೆಂದರೆ, ಬಡಿಯುವುದೆನ್ನದೆ!....ಹಿಡಿಯೆ ಗುದ್ದಲಿ, ನೇಗಿಲು!
ಯಡೆಯೆನಿಸದೆ, ಪಡೆದು ಮಣ್ಣಣೆ, ಮರೆವೆ ಇಂದಿಗು ಎಂದಿಗು!
ಬೆಳೆಯೆ ಕಡಲೆಯು; ನೆಡಲು ರಾಗಿಯು, ನನಗೆ ಕೈಯೇ ಬಾರದು;
ದುಡಿದು ತಿಂಬುದೆ ಸುಖದ ಬದುಕೆಂದೆನ್ನ ಮನಕೇ ತೋರದು!
ಶಿಶುವಿಹಾರಕೆ ದಾಖಲಾದರು, ಹಲಗೆ ಬಳಪವ ಹಿಡಿಯದೆ,
ಪಶುವೆ ಆದರು ಜಾಣನೆಂಬಾ ಬಿರುದ ಹೊಡೆದೆನು ದುಡಿಯದೆ!
ಕುಳಿತಕಡೆಯೆ ನಿದ್ದೆಮಾಡುವ ಎನ್ನನೆಬ್ಬಿಸಿ ಮಾಸ್ತರು
'ಒಳಿತು! ಮುಂದಕೆ ಲೋಕಸಭೆಯಲಿ ಇವನೆ ಎಂ.ಪೀ.' ಎಂದರು!
ಬಿ.ಎ.,ಎಂ.ಎ. ವರೆಗೂ ಹೋದೆನು, ಕುಡಿದ ನೀರಲ್ಲಾಡದೆ—
ಬರೆಯದೋದದೆ ಪಾಠ ಕೇಳದೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗುತ್ತರ ಹೇಳದೆ!
ಪ್ರೊಫೆಸರಂದರು, "ಆಹ! ಇಂತಹ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಶಿಷ್ಯಗೆ,
ಕುಹಕ ಕೀಟಲೆ ಮಾಡದಿವನಿಗೆ, ಉಂಟು ಒಳ್ಳೆ ಭವಿಷ್ಯವು"!
ತೆಪ್ಪಗೊಂದೆಡೆ ತೊಪ್ಪೆಯಂತೆ ಇದ್ದ ಬೆಪ್ಪನ ಮೆಚ್ಚುತ
'ಪಾಸು' ಎಂದರು, 'ಕ್ಲಾಸು' ಕೊಟ್ಟರು, ಎದೆಗೆ ಮೆಡಲನೆ ಚುಚ್ಚುತ!
ಹೊರಗೆ ಕಾಲಿಡಲಲ್ಲೆ ಇತ್ತರು ಜಾಬನೊಂದತ್ಯುತ್ತಮ
ಪೀಠಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಿಚ್ಚಿದಂಗಿಯ ತೊಡಿಸಿ, ಕೂತೆನು, ಬೆಚ್ಚಗೆ!
ಯಾರೊ ನೀನು, ಏನು ಮಾಡುವ, ಎಷ್ಟು ಫೈಲನು ತಿರುವಿದೆ?—
ಎಂದು ಯಾರೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ,—ನಾನು ನಿದ್ದೆಯ ಮಾಡಿದೆ!
ವರ್ಷ ಕಳೆಯಿತು, ಸರ್ವಿಸೇರಿತು, ಗ್ರೇಡಕೊಟ್ಟರು ದಡ್ಡರು;
ಕೈಯನೀಡಿದೆ, ಕಾಸು ತುಂಬಿತು, ಕಿಸೆಗೆ ಕಾಣದೆ ಇಳಿಸಿದೆ!
ಪೀಠ ಪೀಠಕೆ—ವರ್ಷ ವರ್ಷವು ಏರಿತೇರಿತು ಸಂಬಳ!
ದುಡಿಯುವವರನು ದುಡಿಯಿರೆನ್ನಲು ನನಗೆ ಆರ್ಡರನಿತ್ತರು!
ಯಾರೊ ಬೆಳೆದುದ ನಾನು ತಿನ್ನುವೆ, ಯಾರೊ ಬೇಯಿಗರನ್ನವ;
ದುಡಿತದಿಂದಲೆ ದೇಶದೇಳಿಗೆ, ಎಂದು ನುಡಿಯುವೆ; ಬರೆಯುವೆ.

—ರೇವಣ್ಣ.

—o—

ಮಾದರೀ ಸಂಭಾಷಣೆ

"ಏನು ರಾಯರೆ—ಪುನಃ ಬಂತು—ನಮ್ಮ ತಲೆ ತಿನ್ನೋಕೆ!"

"ಏನು ಬಂತು?"

"ಎಲೆಕ್ಷನ್ನು!"

"ಹೂಂ—ಬಂತು—ಹೋಗುತ್ತೆ—ಅದಕ್ಕೇನು ಚಿಂತೆ?"

"ಇದೇನ್ರೀ ಹೀಗ್ಹೇಳ್ತೀರಿ? ನಾವು ಓಟು ಮಾಡಬೇಡವೆ? ನಾಯಕರನ್ನ ಚುನಾಯಿಸಬೇಡವೆ?"

"ಅದಕ್ಕೇನು ಕಷ್ಟ?"

"ಕಷ್ಟ? ಕಷ್ಟವಲ್ದೆ ಮತ್ತೇನ್ರಿ? ಈಗ ನೋಡಿ—ಇರೋ ಪಾರ್ಟಿಗಳೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮನ್ನ ಉದ್ಧಾರಿಮಾಡ್ತೀವೀಂತಿರುವಾಗ ಯಾರನ್ರೀ ನಾವು ನಂಬೋದು?"

"ಯಾರು ಜಾಸ್ತೀ ಉದ್ಧಾರಾ ಮಾಡ್ತಾರೋ ಅವರನ್ನ ಚುನಾಯಿಸಿದ ರಾಯ್ತು!"

"ಸರೀ ಕಣ್ರೀ—ಅದು ಹೇಗ್ರೀ ಗೊತ್ತಾಗೋದು?"

"ಚುನಾಯಿಸಿದಮೇಲೆ ಗೊತ್ತೇ ಆಗುತ್ತೆ"

"ರಾಯ್ರೇ—ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ನಂಗೆ ಅರ್ಥವೇ ಆಗುಲ್ಲ. ಈಗ ನೋಡಿ—ಗಾಂಧೀ ಪಾರ್ಟಿಯೋರೂ ಸಮಾಜವಾದಿಗಳು, ಮೆಹತಾ ಪಾರ್ಟಿಯೋರೂ ಸಮಾಜವಾದಿಗಳು, ಲೋಹಿಯಾ ಪಾರ್ಟಿಯೋರೂ ಸಮಾಜವಾದಿಗಳು—ಇವಲ್ಲದೆ...."

"ಅಲ್ರೀ — ಗಾಂಧೀ ಪಾರ್ಟಿ ಅಂದ್ರೇನ್ರೀ? ಗಾಂಧೀನ ಆಗ್ಲೇ ನಾವು ಕೊಲ್ಲಿಲ್ವೆ?"

"ಓಹೋ—ಹಾಗೆ ಹೇಳ್ತೀರಾ? ಸರಿ – ನೆಹರು ಪಾರ್ಟಿ ಅನ್ರೀ!"

"ಪಾಪ—ಆತನ ಹೆಸರು ಯಾಕ್ರೀ ಕೆಡಿಸ್ತೀರಿ? ನಂಗೇನೋ ಈಗ ಏನನ್ನಿಸ್ತಾ ಇದೇಂದ್ರೆ—ಯಾರಾದ್ರೂ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ನಮಗುಪಕಾರ ಮಾಡ್ತೇನೆ ಅಂತ ಮುಂದೆ

ಬಂದ್ರೆ—ಆತನ್ನೇ ಚುನಾಯಿಸಿಬಿಡೋಣಾ ಅನ್ಸುತ್ತೆ! ಆಮೇಲೆ ಆತನ್ನ ಗುರುತಾದ್ರೂ ಹಚ್ಚಬಹುದು”

“ಅದ್ಯಾಕ್ರೀ ಹಾಗಂತೀರಿ?”

“ಮತ್ತಿನ್ನೇನ್ರೀ ಹೇಳೋದು? ನಂಗ್ಯಾಕೋ ಭಯವಾಗ್ತಾ ಇದೆ—ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬರಮೇಲೊಬ್ಬರು ಸಮಾಜಾನ ಉದ್ಧಾರಮಾಡೋಕೆ ಪೈಪೋಟಿ ಹಾಕ್ತಿರೋದು ನೋಡಿದ್ರೆ”

“ಅದಕ್ಕೇ ಮತ್ತೆ—ಈಗ ನಾವು ಹುಷಾರಾಗಿರಬೇಕು ಅನ್ನೋದು!”

“ಅಲ್ರೀ—ಒಬ್ಬೊಬ್ರು ಹೊಸಬರು ಬಂದಾಗ್ಲೂ ಉದ್ಧಾರಾ ಮಾಡೋಕೆ ಮೊದಲು ಹಿಂದಿನೋರು ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಅದುಲು ಬದಲು ಮಾಡೋದ್ರಲ್ಲೇ ಕಾಲ ಕಳದ್ರೆ—ಹೇಗ್ರೀ ನಿಭಾಯಿಸೋದು?”

“ಅದುಲು ಬದುಲು ಆಗಬೇಕಾದ್ದೆಲ್ಲಾ ಅದುಲು ಬದುಲು ಆಗ್ಲಿ ಹೇಳಿ!”

“ನಮ್ಮ ಗತಿ?”

“ಅನುಭವಿಸಲೇ ಬೇಕು—ಎಲ್ರೂ ನಮ್ಮೋರುತಾನೆ?”

“ಅಂದ್ರೆ ಅವರಿಗೆ ಚೆಲ್ಲಾಟ....”

“ನಮಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ!”

“ಹೋಗಲಿಬಿಡಿ—ಈಗ ನಾವು ಯಾರಿಗೆ ಓಟು ಹಾಕೋಣ?”

“ನಾನೇನೋ ನಮ್ಮ ಕುರುಡೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯನಿಗೆ ಓಟು ಕೊಡೋಣಾಂತ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ—ನಮದೇ ಗೋತ್ರದೋನು”

“ಆತನಿಗೆ ಬರದೇ ಹೋದ್ರೆ?”

“ಕತ್ತೆಬಾಲ ಹೋಯ್ತು—ಅದು ನನ್ನ ತಪ್ಪೆ?”

“ಹೋಗಲಿಬಿಡಿ—ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆ ಹೊಡಕೊಳ್ಳೋದು ಬಿಟ್ಟು ನಾನೂ ಕುರುಡೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯನಿಗೇ ಓಟು ಕೊಡ್ತೇನೆ”

“ಅಪ್ಪಲ್ದೆ!”

“ಸಧ್ಯ ಎಲೆಕ್ಷನ್ ವಿಷಯ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಯ್ತು—ಹೊರಡೋಣ”

“ಅಪ್ಪಲ್ದೆ!”

— ಕೇಫ.

ಪ್ರಾಣೇಶ ಪ್ರಸಂಗ

'ನೋವೋಕಿಲ್'ನಿಂದ 'ನವದುಂದುಭಿ'ಗೆ

"ಚರಿತ್ರಕಾರನಿಗೆ ಬರಕೊಳ್ಳಲು ಪುರಸೊತ್ತಿರದಷ್ಟು ವೇಗದಲ್ಲಿ ಲೋಕದ ಚರಿತ್ರೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತೆ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಯಾವುದನ್ನು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಯಾವುದನ್ನು ಬೇಡ ಎಂತ ಆತ ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಏನೇನೋ ನಡೆದುಹೋಗಿಬಿಟ್ಟು, ಮೊದಲು ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಕಾಣಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲ ಕೊನೆಗೆ ಅಮುಖ್ಯವೆನಿಸಿ, ಮೊದಲು ಅಮುಖ್ಯವೆಂದು ಕಾಣಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲ ಕೊನೆಗೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುವ ಫಜೀತಿ ಬೇರೆ. ಕಡೆಗೂ ಈ ಕಾಲದ ಚರಿತ್ರೇನ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಒಂದೊಂದು ತರಹ ಬರೆದಿಡೋದಾಗುತ್ತೋ ಏನೋ! ಈವಾಗ ನೋಡು ನಸ್ಸೇರಿಗೆ ...."

"ಕಂಡಿದೇನಪ್ಪ....ಕೊಂಚ ತಾಳು"—ಎಂದು ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಬೇಕಾಯಿತು ಪ್ರಾಣೇಶನಿಗೆ. ಹುಟ್ಟುಗುಣ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲಾರದು ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರಾಣೇಶ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಷುರುಹಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟಿದಾನೆ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ. ನಾನೋ ನನ್ನ ಹಳೇ ಚಪ್ಪಲಿಯ ಕಿತ್ತುಹೋದ ಬಾರಿನ ರಿಪೇರಿಗೆ ತೊಡಗಿದ್ದೇನೆ. ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಜನಗಳು ಮಿತವ್ಯಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪಂಡಿತ್‌ಜೀ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೊಂದು ಹೊಸ ಚಪ್ಪಲಿ ಕೊಂಡುಕೊಂಡರಾಗುತ್ತದೆಯೆ? ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಾಣೇಶ ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ! ಲೋಕದ ಚರಿತ್ರೆ ಬಲು ವೇಗವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆಯಂತೆ!

"ಅಲ್ಲಯ್ಯ ಲೋಕದ ಚರಿತ್ರೆ ವಿಚಾರ ಹೇಳ್ತಿದ್ದೆಯಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆ ಏನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತೆಯೆ? ಎರಡೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇನು ನಡೆದುಹೋಗಬಹುದೆಂದು ನಿನಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ಬರಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿನಿಮಾ ನಡೆದಹಾಗೆ ನಡೆದುಹೋಗುತ್ತೆ; ಘಟನೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿರುತ್ತೆ ಕೆಲವರ ಜೀವನ! ಒಬ್ಬಾತ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕಾಲೇಜು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಬೊಂಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಟುಬರುತ್ತಾನೆ. 'ನೋವೋಕಿಲ್' ಮಾತ್ರೆಯ ಪ್ರಚಾರಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮಾತ್ರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದಕೂಡಲೆ ಕಂಪೆನಿಯವರು ನಾಮ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಕ್ರಾಸ್‌ವರ್ಡ್‌ಮಾವ ತೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜ ಸೇವೆಗಾಗಿ

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತೇನೆ, ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದವನು ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿ ತ್ತಾನೆ. ಈ ನಡುವೆ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಪ್ರಾಚ್ಯಸಂಶೋಧನೆ — ಹೀಗೆ ಏನೇನೋ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದೆಲ್ಲಾ ಇರಲಿ—ಕೊನೆಗೆ ಪೇಪರು ನಡೆಸೋದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ. ನೋಡು, ಎಲ್ಲಿಂದ ಎಲ್ಲಿಗೆ! ಒಟ್ಟು ಎರಡು ವರ್ಷದ outlines ಕೊಟ್ಟರೆ ಯಾರಾದರೂ ಬೇಕಾದ್ದು ಬೇಡಾದ್ದು ಸೇರಿಸಿ ಭರ್ತಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹತ್ತು ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆದು ಹೊಟ್ಟೆಹೊರೆದುಕೊಂಡಾರು. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಘಟನೆಗಳು ಬಲುಬೇಗನೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇವೆ ಅಂತ ಯಾತಕ್ಕೆ ತಲೆಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು ಹೇಳು"

ನೋಡಿ ತನ್ನ ಚರಿತ್ರೆ ಹೇಳಿದರೆ ನಗು ಬರುತ್ತೆ ಪ್ರಾಣಿಗೆ! "ಸಾಕು ಸುಮ್ಮನಿ ರಪ್ಪ. ಹೀಗೆ ಹರಟೆ ಹೊಡೀತಾ ಇದ್ದರೆ ಪ್ರೂಫ್ ನೋಡಿ ಮುಗಿಸೋಹಾಗಿಲ್ಲ ಬೆಳಗಾಗೋತನಕ"—ಎಂದು ಗಂಭೀರನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಪ್ರಾಣೇಶ.

ಈ ನಡುವೆ ನನ್ನ ರಿಪೇರಿ ಕೆಲಸ ತೀರ ಹದಗೆಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಬಡ ಚಪ್ಪಲಿ ಯಾತಕ್ಕೂ ಆಗದ ಗತಿಗೆ ಬಂತು. ಪ್ರಾಣೇಶನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಅದರ ಕಳೇಬರವನ್ನು ನಗರಸಭೆಯವರ ಸೊತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಿಬಂದು, ಅಂತೂ ದುಡ್ಡು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ, ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ದೇವರೇ ನಡೆಸಿಕೊಡಲಿ, ಎಂದು ಕೊಂಡು ನಾನೂ ಎರಡುಹಾಳೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರೂಫ್ ನೋಡಲು ಕುಳಿತೆ.

ಈ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾಣೇಶನಂತೆ ನನಗೂ ಹೊಸದು. ಅದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಯೋಚನೆಗಳು ಮೂಡುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಾಣೇಶ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅವನ ಕಣ್ಣೆಲ್ಲ ದೊಡ್ಡನೌಕರಿಯ ಮೇಲಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೆ ಕಾಲೇಜು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಸಿನೆಸ್ಸಿಗೆ ತೊಡಗಿದ. ಕೊನೆಗೆ ಅದೂ ಬಿಟ್ಟು ಪತ್ರಿಕೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ್ದಾನೆ. ನನಗೋ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಕೈಕೆಳಗಿನ ನೌಕರಿ ಎಂದರೆ ಆಗದು. ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. (ಕೇಳಿದಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಾಮಾನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತು ನನಗೆ) ಪೇಪರಿನವನಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಮೊದಲಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಆಸೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆಗಿದ್ದು ಬೇರೆಯೇ. ಪ್ರಾಣೇಶ ಪೇಪರು ನಡೆಸೋದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ. ನಾನು ತಾಬೇದಾರಿ ತಗಲಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಏನು ಕುಚೋದ್ಯ ನೋಡಿ ವಿಧೀದು! ಸೇಕಡಾ ತೊಂಬತ್ತು ಮಂದಿಯ ಸಮಾಚಾರವೆಲ್ಲ ಹೀಗೇನೆ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಇರಲಿ ಬಿಡಿ. ಪ್ರಾಣೇಶನಿಗೆ 'ನವದುಂದುಭಿ' ವಾರಪತ್ರಿಕೆ ತಗುಲಿಕೊಂಡ ಸಮಾಚಾರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪತ್ನೀಸಮೇತ ಪ್ರಾಣೇಶ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳೆಲ್ಲ ಗೃಹಕೃತ್ಯ ವನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲೇ ಆಯಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಬಂದ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ಮನೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶೃಂಗರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಅವನ ಉತ್ಸಾಹ ಮಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಕೂಡದು ಎನ್ನುವವನು. ಈಗ ಇದ್ದ ಕುರ್ಚಿ ಮೇಜುಗಳೇ ಸಾಕೆಂದರೆ ಆತ ಒಪ್ಪಲಾರ. ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು ನಾನು ಅವನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೇನೆ; ನೀನು ಬೇಕಾದ್ದು ತರಿಸಿಕೋ ಎಂದರೆ ಅದೂ ಆಗದು "ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವವುಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು 'ಮ್ಯಾಚ್' ಆಗಬೇಕು" ಎಂದು ಅವನ ವಾದ. ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ ಆರಾಮ ಕುರ್ಚಿಯೊಂದು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅಂತರ್ಧಾನವಾಯಿತು. ಮಾತಾಡದೆ ಮನೆಯೆಲ್ಲ ಹುಡುಕಿದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಕಾಷ್ಠಭಾಗವನ್ನು ಕಂಡೆ. ಇನ್ನು ಬಟ್ಟೆ? ಬಟ್ಟೆ ತರಕಾರಿ ತರುವ ಚೀಲವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ಅಡುಗೆಮನೆಯ ಗೋಡೆಯಮೇಲೆ ಗೋಳಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಸುಸುಯ್ಯಬೇಕಾಯಿತು. "ಕ್ರಾಸ್‌ವರ್ಡ್ ಮಾವನ ದುಡ್ಡು ಕೈಗೆ ಬಂದಿದ್ದರ ಸೊಕ್ಕು ಕಣೋ"—ಎಂದೆ ಕಹಿಯಾಗಿ.

"ಯಾಕೆ ಏನಾಯಿತು?" ಅಂತಾನೆ ಪ್ರಾಣೇಶ ಏನೂ ಅರಿಯದವನಹಾಗೆ.

"ಈ ಸೋಫಾಗಳೆಲ್ಲ ಏಕೆ? ನಾಲ್ಕು ಕಾಲು ಬಲವಾಗಿದ್ದವಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಕುರ್ಚಿ ಮೇಜುಗಳಿಗೆ—ಅವು ಸಾಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಇದೇ ನಿನ್ನ ಸಮತಾವಾದವೊ?"—ಎಂದು ಚುಚ್ಚಿದೆ.

"ಸಮತಾವಾದಕ್ಕೂ ಈ ಸೋಫಾಗಳಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ?" ಅಂತ ಹಲ್ಕಿರೀ ತಾನೆ ಪ್ರಾಣೇಶ.

"ಏನು ಸಂಬಂಧ? ಅದೇ ಕೇಳೋದು ನಾನು! ಇದು socialism ಅಂತೂ ಅಲ್ಲ. socialistic pattern ಅಂತಾರೋ ಏನೊ ಇದಕ್ಕೆ. ಈ ಪ್ಯಾಟರ್ನಿಗೆ ಒಂದು ಕಾರೂ ಬೇಕು; ಕೊಂಡುಕೋ, ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತೆ"—ಎಂದೆ.

ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೆ ತಾನೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ. ಆಗಬೇಕಾದ್ದೆಲ್ಲ ಆಗಿಯೇ ಹೋಯಿತು. ಇದೆಲ್ಲ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯ ಪಿತೂರಿ ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ನನ್ನೆದುರಿಗೆ "curtainಗೆ ಇಷ್ಟು costly ಬಟ್ಟೆ ಬೇಡ ಇತ್ತು ಅಲ್ವೇನಣ್ಣ?"—ಎಂದುಬಿಟ್ಟು ಆಕೆ ಪ್ರಾಣೇಶನ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣುಮಿಟುಕಿಸಿದಾಗ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಆಕೆಯೇ ಬಲವಂತ ಮಾಡಿ ಆ ಮಿರಿಮಿರಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿದ್ದು ಎಂದು ಪ್ರಾಣೇಶ ಗುಟ್ಟು ರಟ್ಟುಮಾಡದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಕೊನೆಗೆ!

ಬೇರೆಲ್ಲ ಇರಲಿ. ನಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರದಲ್ಲಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಹೊಸ ಪ್ರತಿ ಗಳನ್ನು ತರಿಸಿದರು ಪುಸ್ತಕಗಳಿಡೋದು ಶೃಂಗಾರಕ್ಕೇನಮ್ಮ? ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮರದಿಂದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಬೆನ್ನಿನ ಮಾದರಿ ಹಲಗೆ ಮಾಡಿಸಿ, ನಕ್ಷೆ ಬಿಡಿಸಿ, ಅಕ್ಷರ ಬರೆಸಿದರೆ ಸಾಲು ಸಾಲು ಪುಸ್ತಕವಿಟ್ಟಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಜಾಸ್ತಿ ವೆಚ್ಚವಿಲ್ಲ; ಶೋಭೆಗೇನು ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ; ಎಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದೆ. ಪದೇಪದೇ ಕೈಯಾಡಿಸಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ನನ್ನ"ಮಾರ್ಕಸ್ ಆರಿಲಿಯುಸ್"ಕೊಂಚ ಅಂದಗೆಟ್ಟಿತ್ತೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ಅದನ್ನು ರದ್ದಿ ಜೊತೆಗೆ ಹೇರಿ ಮಾರಾಟಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕೆ? ಹಾಗೂ ಆಯಿತು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಅಪ್-ಟು-ಡೇಟ್ ಆದರೂ ಅಡಿಗೆಮನೆ ಛಾರ್ಜು ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ದೂರದ ಬಂಧುಗಳಾದ ಅತ್ತೆಮ್ಮನವರೊಬ್ಬರು ಹಳಬರೇ ಆದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಅತ್ತೆ-ತನ ಕೇವಲ ಐದು ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಕೂಡ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಮೇಲೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಲೊಪ್ಪಿದ್ದು ಪ್ರಾಣೇಶ. ಈ ನಡುವೆ ನಮ್ಮ ಅಡಿಗೆಯ ಹುಡುಗ ಸಾಂಬ—(ಅವನ ಸಾಂಬಾರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಪ್ರಾಣೇಶ ಅವನನ್ನು ಸಾಂಬಾರ್ ಎಂತಲೇ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದ. ಹುಡುಗ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲಾಗಿ ಸಾಂಬಾರನ್ನು 'ಸಾಂಬ' ಎಂದು ಮೊಟಕುಮಾಡಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದ್ದೆವು.) 'ಇಂಕ್ವಿಲಾಬ್'ಮಾಡಿ, ನಾಲ್ಕುತಿಂಗಳ ಸಂಬಳ ಮುಂಗಡ ಪಡೆದು ಊರಿಗೆ ಹೋದವನು ಹಿಂದಿರುಗಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಮನೆ ಕಡೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದಮೇಲೆ ಮುಂದೇನು ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಪ್ರಾಣೇಶನಿಗೆ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮಹಿಳಾಸಮಾಜದ ಗುರುತು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂದೀ ಬೇರೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕಟ್ಟಲು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಂದ ಯಾವ ತಂಟೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾಣೇಶನದೇ ಫಜೀತಿ. ಪೌಡರು, ಸ್ನೋ, ವಾಸನೆ ಎಣ್ಣೆ, ಸೋಪು, ಮದ್ದು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ತಯಾರಿಕರಿಂದ 'ನೋವೋಕಿಲ್' ಪ್ರಚಾರದಂಥ ಪ್ರಚಾರ ಕೆಲಸ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮೊದಲೇ ಕೈಸುಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಪ್ರಾಣೇಶ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಿಂದ ಥೂ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ನೌಕರಿ ಸೇರೋಣ ಎಂದರೆ ಅವನ ಭರ್ಜರಿ ಮರ್ಜಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ನೌಕರಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದಹಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಕಿಂಕರ್ತವ್ಯ ಮೂಢನಾಗಿರುವಾಗ 'ನವದುಂದುಭಿಯು' ಸಂಪಾದಕ ಅಪ್ಪೂರಾಯ ಪ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಕೊಡಲು ಕಾಸಿಲ್ಲ ಐನೂರು ಕೊಡು ಎಂದು ಪ್ರಾಣೇಶನನ್ನು ಪೀಡಿಸತೊಡಗಿದ್ದು. ಯಾರದೋ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಅಪ್ಪುರಾಯ ತನ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಭೀಮನ ಅಮಾವಸ್ಯೆ ಸಂಚಿಕೆ ಅಂತ ಹೊರಡಿಸಿ, ಮುನ್ನೂರರ ಬದಲಿಗೆ ಮೂರುಸಾವಿರ ಅಚ್ಚುಹಾಕಿಸಿ, ಪ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲ ಉಳಿದು ಅವನ್ನು ರದ್ದೀ ದರದಲ್ಲಿ ಮಾರಬೇಕಾಗಿ ಬಂದು ಪೇಚಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಿದ್ದ. "ಐನೂರು ಕೊಡೋದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೇನ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು"-- ಎಂದು ಪ್ರಾಣೇಶ ಕೋಡೇರಿಸಿದಾಗ ನಾನು ಗುಟ್ಟಾಗಿ "ಲೋ, ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಐನೂರು ಕೊಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ ಅನ್ನು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ ಅನ್ನು. 'ನವದುಂದುಭಿ' ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡ" ಎಂದು ಗಿಣಿಗೆ ಹೇಳುವಹಾಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಆತ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. "ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಬರಲಿ, ಹೇಗೆ ಮಾಡ್ತೀನಿ ನೋಡು" ಎಂದು ಕೊಚ್ಚುತ್ತ ಸಾವಿರದವರೆಗೆ

ತುಂಬಿಸಿ ಅಪ್ಪೂರಾಯನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ ತೋರಿಸಿ 'ನವದುಂದುಭೀ'ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ಮನೆ ತುಂಬ ಅದೇ ಮೊಳಗುತ್ತಿದೆ. ಲೇಖನಗಳ ರಾಶಿ, ಪ್ರೂಫ್ ನೋಡುವ ಸಂಭ್ರಮ, ಹೀಗೆ ಏನಿದೆ ಏನಿಲ್ಲ. ವಾರ ವಾರ ಎಡ್ರೆಸ್ ಬರೆಯುವ ಕೆಲಸವಂತೂ ಪ್ರಾಣೇಶನ ಯಜಮಾನಿತಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅದೆಲ್ಲ ಅಚ್ಚುಮಾಡಿದರಾಗದೆ ಎಂದರೆ "ಇಲ್ಲ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಬರೆಯೋಣ" ಎಂಬಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹ ಆಕೆಗೆ. ಈತನೋ ಬೀದೀಲಿ ನಡೆಯುವಾಗ ನೋಡುತ್ತೇನಲ್ಲ–ಒಂದಂಗುಲ ಏರಿ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ, ಸಂಪಾದಕ ಎಂಬ ಕೆಚ್ಚಿನಿಂದ! ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ ಉಪಸಂಪಾದಕ!

— ರಾಶಿ

"ಯಾರಿಗೆ ಓಟು" ಅಂತ ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಕೂಗ್ತೀಯೇನೋ! ಭಡವಾ!!

ನನಗಿದು ಬೇಡ

ನಾವೂ ನೀವೂ ಏನಂದೇವು? ಮಂತ್ರೀ ಎಂದರೆ ತಂತ್ರದಿ ಕುಳಿತು
ಹಾಲೂ ಮೊಸರೂ, ಹಾರದ ಜೀವನ, ಕಾರಲಿ ತಿರುಗುವ ಕಾಮಿತದಾಯಕ
ರೆಂಬುವ ದೇವತೆ, ಸುಖದಲಿ ನಲಿಯುವ ಭಾಷಣ ಉಲಿಯುವ
ಸಾವಿರದೈನೂರ್ಸಂಬಳ ತಿನ್ನುವ ಸದ್ಗತಿ ಪಡೆದಾ ಸ್ವಪ್ನದಜೀವಿ....
ಆದರೆ, ಪಾಪ, ಅವರನೆ ಕೇಳಿ!
ಸ್ಪೀಚೀ, ಸ್ಪೀಚೀ, ನಾಲಗೆ ತೂತು, ಟೇಪನು ಕಟ್ಟೀ ಬೆರಳಲಿ ನೋವು!
ಗೀಚೀ, ಗೀಚೀ, ತೋಳಿಗೆ ನೋವು, ರುಜುಗಳ ಕಾಗದ ಮೂಲೆಯಲಿ!—
ಬೈಗಳ ತಿಂದು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ನೋವು, ಕಾರಲಿ ತಿರುಗಿ ಕಣ್ಣಲಿ ಧೂಳು!
ಬಂದವರೆದುರಲಿ ಬಾಯನು ಅಗಲಿಸಿ, ಹಲ್ಲಿನ ಸಾಲನು ಫಕ್ಕನೆ ತೆರೆದು,
ಕೈಗಳ ಜೋಡಿಸಿ, ಬೆನ್ನನು ಬಾಗಿಸಿ,
ಏನಿರಿ, ಹೆಂಗಿರಿ, ತಿನಿಸನು ಇತ್ತು, "ಅಳಿಯಗೆ ತಮಗೆ ನೌಕರಿ ಬೇಕು,
ಆತಗೆ ಈತಗೆ ಅದು ಇದ ಕೊಡಿಸಿ," ಎಂಬುವ ಕೀಳಿನ ಗೋಳನು ಕೇಳಿ,
"ಆಗುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂಬುವ ಉತ್ತರ ಹೇಳಲು ಬಾರದೆ, ಅದನೇ ಬಳಸಿ.
ಸಕ್ಕರೆ ಬೆರೆಸಿ ಕಣ್ಣೀರೊರಸಿ, "ಆಗಲಿ", "ಮುಂದಕ್ಕೆ", "ಈಗಲೇ ಆಗದು",
"ನೆನಪಿನಲಿರಿಸಿ, ಸಾಧ್ಯವು ಆದರೆ", ಆದರೆ, ಗೀದರೆ, ಮಾಡಿಯೆ ಮಾಡುವ,
ಎಂಬುವ 'ಸುಳ್ಳನು', ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೇಳಿ,—
ಉತ್ತರ ಇಲ್ಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಉತ್ತರ ಒದಗಿಸಿ—
ಆಗದ ಕೆಲಸವ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಆಗಸ ನೋಡುತ ಭರವಸೆ ಇತ್ತು,
ತೆರಿಗೆಯನೀಯಲು ಮನವೇ ಇಲ್ಲದ ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ
ಹೇಗೋ ಹೆಂಗೋ ಧನವನು ಒದಗಿಸಿ, ಬೇಡಿದುದನೆಲ್ಲವ ಬಾಡಿದ ಮುಖದಿ
ಕೂಡಲೆ ನಡೆಸುವೆನೆಂದೇ ನುಡಿದು,
ಯಾರೋ ಬರೆದಾ ಭಾಷಣವೋದುತ,
ಯಾರೋ ಕೊಡುವಾ ಟಾಂಗನು ತಪ್ಪಿಸಿ
ಮಾರೋ ಎನುವಾ ಜನಗಳನೊಪ್ಪಿಸಿ
ಊರೋ ಕೇರಿಯೊ ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ
ಕೊರಗುತ, ಸೊರಗುತ, ಪೇಚಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ

ನರಳುವ ಪ್ರಾಣಿ,....ಮಂತ್ರಿಯು ಪಾಪ!
ಜನುಮ ಜನುಮಕ್ಕೂ ನನಗದು ಬೇಡ,
ಹೇಗೊ ಏನೊ ನನ್ನನು ಎಳೆದು, ಆಗೋ ಬೇಗ, ಎನ್ನುತ ಇವರು
ಏರಿಸಿ ಕೂರಿಸಿ, ಜೈ ಜೈ ಎಂದರೆ,
ನನಗೂ ಬಡಿವುದು ಈ ಶನಿ, ಎಂತಲೆ
ನಾನೂ ತೆಪ್ಪಗೆ....ಟಿಕೇಟಿಲ್ಲದೆ, ಮನೆಯಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ
ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆಯಲಿ ಚಕ್ಕುಲಿ ತಿನ್ನುತ
ಕೂತೇ ಇರುವೆನು....ಸುಖವಾಗಿ.

— ಮಾರಣಪ್ಪ.

ಇನ್ನ ಹಾಳು ಲೆಕ್ಕದ ಪಾಠ ಮುಗಿಸಿದರೆ ಈ ವರ್ಷ—ಐದು ತಿಂಗಳು ರಜೆ ಸಿಗುತ್ತಲ್ಲಾ! ಅಷ್ಟೇ ಸಂತೋಷ!

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದು

ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಭೆ. ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿದೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಭಾಷಣ ಮುಗಿಯಬೇಕಲ್ಲ. ಸಮಯವನ್ನೇಕೆ ವ್ಯರ್ಥಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಭಿಕ ಮಹಾಶಯರು ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತಂತಮ್ಮೊಳಗೆ ಸಂಭಾಷಣೆಗೆ ತೊಡಗಿದರು. ನನ್ನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಕೇಳಿದಷ್ಟನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಳಗಡೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. (ಅಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕ್ಷಮೆ ಇರಲಿ!)

"ಲೋ, ಅಗೋ! ಚಂದ್ರಯ್ಯ ಬಂದ್ಬಿಟ್ಟ ನೋಡು! ಈ ಭೀಮಣ್ಣ, ಅಗೋ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟ....ಹಾ....ಹಾ....ತಬ್ಬಿಕೋತಿದಾನೆ ...ನೋಡೋರಿಗೆ ಏನು ಅನೋನ್ಯವಾಗಿದಾರೆ ಅಂತನ್ನಿಸೋಹಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೆ?"

"ಹುಂ ...ಹು .. ಪಿತೂರಿಯೆಲ್ಲಾ ಒಳಗಡೆ ನಡೀತಾ ಇರುತ್ತೆ ಈ....ಮುಕ್ಕಳದು ಸಭೆ ಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಎಂಥಾ ಸಂಭಾವಿತರು! ಏನು ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು! ನೋಡು ಶುದ್ಧ ಠಕ್ಕರು ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಕೂತಿದಾರೆ....ಹಲ್ಕಿರಿತಿದಾರೆ"

"ಮೊನ್ನೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಭೀಮಣ್ಣನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕಿದರಂತೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಚಂದ್ರಯ್ಯ ಹೆಡೆ ಎತ್ತಿಬಿಟ್ಟಿದಾನಂತೆ. ಭೀಮಣ್ಣನಿಗೆ ಸಾಲಾ ಕೊಟ್ಟವರು ಯಾರು ಯಾರೆಂತ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ, ಕಂಡು ಮಾತಾಡಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ತಗಾದೆ ಮಾಡಿ ಅಂತ ಪ್ರೇರೇಪಿಸೋದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ್ದಾನೆ. ಮೊನ್ನೆ ಅಪ್ಪನ ಕೂಡೆ ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ ಅಂತ ಭೀಮಣ್ಣನ ವಿಷಯ ಪಿಸುಗುಟ್ತಾ ಇದ್ದ, ಏನೇನೋ, ಬಹಳ ಹೊತ್ತು"

"ಈತ ಭೀಮಣ್ಣೇನು ಕಡಮೆ ಅಂತ ತಿಳಕೊಂಡಿದೀಯ? ಚಂದ್ರಯ್ಯನ ಹಳ್ಳಿ ಕಡೆ ರೈತರಿಗೆಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾಸು ವಸೂಲಿ ಕೊಡಬೇಡಿರೋ; ಆತ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಲಿ; ನಾನಿದೀನಿ; ನಿಮಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ ಅಂತ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿ ಬಂದಿದಾನೆ. ಅವರಿಬ್ಬರದೂ ಇದ್ದೇ ಇದೆಯಲ್ಲ ವೈಮನಸ್ಯ ಮೊದಲಿಂದಲೂ. ಭೀಮಣ್ಣ ಕೌನ್ಸಿಲರ್ ಆದದ್ದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಮೆಂಬರು ಬೇರೆ ಆಗೋದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡ್ತಿದಾನೆ ಅಂತ ಚಂದ್ರಯ್ಯನಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಉರಿ ಈತನಿಗೊ ಚಂದ್ರಯ್ಯ ಸಾಲಮಾಡಿಯಾದರೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಆಫೀಸರ ಗಿರಿಗೆ ಏರಿಸ್ತಿದಾನಲ್ಲಾ ಅಂತ ಕಿಚ್ಚು. ಒಟ್ಟು ಮತ್ಸರ ಆಡಿಸ್ತಾ ಇದೆ ಇವರನ್ನ"

"ಅಂದಮೇಲೆ ಒಬ್ಬರೆದುರಿಗೊಬ್ಬರು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸೌಹಾರ್ದ ಹ್ಯಾಗೆ ತೋರಿಸ್ತಾರೋ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥವಾಗೊಲ್ಲ"

"ಸಿಕ್ಕಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹೊಡದಾಡಿಕೊಳ್ತಿರಬೇಕು ಅನ್ನೋದೇ ನೀನು? ಅದೆಲ್ಲ ಮೊದಲಿನ ಕಾಲ ಆಯಿತು. ಏಕ್ ಮಾರ್—ದೋ ತುಕಡಾ! ಈಗ ಇದು cold warನ ಯುಗ. cold war policy ಚಂದ್ರಯ್ಯ, ಭೀಮಣ್ಣ—ಅವರದು! ಪಿತೂರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಪರ್ಧೆ! ಸಂಭಾವಿತಗಿರಿ ತೋರಿಸೋದರಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಪರ್ಧೆ! ಅಟಾಂ ಯುಗದ ಪಾಲಿಸಿ ಕಣೊ!

ಎಂಥ ಸುಟ್ಟ ಪಾಲಿಸಿಯೋ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥವಾಗಲ್ಲಪ್ಪ. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೇಲಿ ಹಾವು ಅನ್ನೋಹಾಗಿನ ಈ ಪಾಲಿಸಿ"

ಹಾಗಂತೀಯಾ? ಅದೇ ಕಣೋ, ಇವತ್ತಿನ ನಮ್ಮ ಜಗತ್ತಿನ ಅಂತರ್ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಕೀಯದ ಪಾಲಸೀನೂ ಕೂಡ! ನೋಡಿಲ್ಲವೆ ನೀನು? ಐಕ್ ನೆಹರೂನ ಕರಸ್ತಾನೆ. ನಾವು ಪೀಸು, ನೀವು ಪೀಸು ಅಂತಾನೆ. ನೆಹರೂ ಇತ್ಲಾಕಡೆ ಬರ್‍ತಾನೆ. ಐಕ್ ಮಧ್ಯಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಸೇನೆ ತಯಾರಿರಲಿ ಅಂತಾನೆ. ಕ್ರುಶ್ಚೇವ್ ಬರ್‍ತಾನೆ. ಚೌ ಬರ್‍ತಾನೆ. ನಾವು ಪೀಸು ನೀವು ಪೀಸು. ನಮ್ಮದೆಲ್ಲ ಪೀಸಿನ ಬಾಬತ್ತೇ ಅಂತಾರೆ. ಅಗೋ, ಕೊನೆಗೆ ಹಂಗೇರೀಲಿ ಪೀಸು ಮಾಡ್ತಿದಾನೆ; ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಬರ್ಮಾ ಬಾರ್ಡರಲ್ಲಿ ಏನೋ ತಿಸ್ರ ಹೂಡ್ತಿದಾನೆ. ಇನ್ನು ಕಾಶ್ಮೀರ ತಗೋ. ಅಲ್ಲೂ ಅದೇ ಥರದ ಆಟದಿಂದಾಗಿ ತಾಪತ್ರಯಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೂ ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಲ್ಲೂ 'ಪೀಸು ಪೀಸು' 'ಭಾಯಿ ಭಾಯಿ'. ಒಳಗೆಲ್ಲಾ ಜಿಡುಕು ಜಿಡುಕು. ಪಿತೂರಿಯೋ ಪಿತೂರಿ! ನಮ್ಮ ಭೀಮಣ್ಣ ರಾಮಣ್ಣನ ಸಮಾಚಾರವೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜನಾಂಗಗಳದೂ! ಅದೇ cold war policy! ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಈ ಪಾಲಿಸಿ ನಡೆಯುತ್ತೇ ಅಂಬೋದು ಮುಖ್ಯ...."

"ಅಯ್ಯೋ....ಏನು ಪಾಲಿಸಿನೋಪ್ಪ. ನನಗ್ಯಾಕೋ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸೊಗಸಾದ ಹೆಸರು ಇದೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ"

"ಏನದು"

"H-U-M-B-U-G ಅಂದರೆ ಏನಂತ ಗೊತ್ತೆ?"

"ಥೂ....ಅಗೋ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಭಾಷಣ ಮುಗೀತು....ಹೊಡೆಯೋ....ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆಯೋ........"

ಇಬ್ಬರೂ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆದರು. ಸರಿ, ನಾನೂ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆದೆ.

ಯಾಕೇಂತ ಹೇಳಲಿ!

— ರಾಮಿ.

ಉತ್ತರನೂ ಉಮೇದುವಾರ

ಎನಿತು ಬಲಘನವಾದೊಡಾತನು
ನನಗೆ ಗಹನವೇ? ವೋಟುಗಳಿಸಲು
ಜನವ ಬೆರಗಿಸೆ ಕೆಟ್ಟಮಾತಿಗೆ ಬರವೆ ನಾಲಗೆಗೆ? ||
ಎಂದು ಜಿಗಿದನು, ಮೀಸೆಯನು ಬೆರ
ಳಿಂದ ತಿರುಹುತ ಮುಗುಳುನಗೆ ಹರುಷದಲಿ ಮೈಮರೆತು ||
ಸಂದಣಿಸಿ ಕೋಪಾಳಿ, ಕೆಲಬಲ
ದುಂದುಗಾರರ ನೋಡಿದನು, ಛಲ
ದಿಂದ ಕಿಡಿದನು, ತನ್ನ ಪೌರುಷತನದ ಕುರಿಮತಿಯು ||
ಖಳರ ಮುರಿವೆನು, ಡಿಲ್ಲಿಪಟ್ಟಣ
ದೊಳಗೆ ಠಾಣಾಂತರವನ್ನಿಕ್ಕುವೆ
ಮಲಗಿಸುವೆ ಎದುರಾಳಿ ಜಂಭವ, ಧೂಳಿಪಟಮಾಡಿ ||
ಗೆಲವತಹೆನೆಂದುತ್ತರನು, ಬಾ
ಗಿಲಿನ ಹೊಸಿಲಲಿ, ಬಾಯ್ಗೆ ಬಂದುದ
ಗಳಹುತ್ತಿದ್ದನು, "ಸಾಕು ಬೇಡೆಂ"ಬುವರ ನಾ ಕಾಣೆ ||

— ಗಮಾರವ್ಯಾಸ.

—o

ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ಬಿದಿಗೆಯ ದಿನ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಭಾನುವಾರಪೇಟೆ ಶ್ರೀ ಸೋಮೇಶ್ವರ ರಥವು, ಪಾಡ್ಯದಮೇಲೆ ಬಿದಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ಪಾಡ್ಯಮಿ ಶುಕ್ರವಾರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಪಾಡ್ಯಮಿಯ ದಿನ (ಅಂದರೆ ಏಪ್ರಿಲ್ ಒಂದನೆ ತಾರೀಖು) ಬಂದು, ದೇವರ ಸೇವೆಮಾಡಿ, ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಬೇಕೆಂದು ಭಾನುವಾರಪೇಟೆಯ ದೇವಸ್ಥಾನದವರು ಈ ಮೂಲಕ ಬೇಡುತ್ತಾರೆ.

[ಈ ನೋಟೀಸಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾಜನರ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಬೇಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಿಚಾರವು ಜರೂರಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬರಬೇಕಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ]

ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ ಮತ್ತಿತರರು

(ಮಧ್ವಂತರ ಕವಿಜೀವನ ವಿಚಾರ—೪)

ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯು ಕನ್ನಡದ ಅಪೂರ್ವ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನಿಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಆ ಹೆಸರಿನ ಮತ್ತು ಆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿದ್ದ ಕವಿಗಳು ಯಾರೂ ಹುಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಈತನು ಭೋಗಯೋಗಗಳ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಿದ ಮಹನೀಯನೆಂಬ ವದಂತಿಯಿದೆ. ಈತನು ಭರತೇಶವೈಭವ, ತ್ರಿಲೋಕಶತಕ, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಶತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದಾನೆ. ಈತನು ಜೈನ; ಕೆಲವು ಕಾಲ ವೀರಶೈವನಾಗಿದ್ದು ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಜೈನನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಊಹೆಯಿದೆ. ಈತನು ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನಂತೆ. 'ಸಿದ್ಧಪದಕೆ ಸೋತೆನಾಗಿ ರತ್ನಾಕರ ಸಿದ್ಧನೆಂದೆನಲಾನೊಲ್ವೆ' ಎಂದು ಕವಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದಾನೆ.

ಆದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರೇ, ಹಿಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಕವಿಗಳಂತೆ ಈತನೂ ಸಹ ಒಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ನಮಗೆ ವಿಷಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲೆ ಥಳುಕು ಆದರೆ ಒಳಗೆ ಹುಳುಕು.

ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ ಬಗೆಗೆ ನಮಗೆ ಬಂದಿರುವ ಎರಡು ರಿಪೋರ್ಟುಗಳೂ ಅಷ್ಟೇನೂ ಆಶಾದಾಯಕವಾಗಿಲ್ಲ.

ರಾಜಾವಳೀ ಕತೆಯನ್ನು ಬರೆದ ದೇವಚಂದ್ರನು ಹೇಳಿರುವ ಸಂಗತಿ ಇಷ್ಟು.

ಈತನು ಮೂಡಬಿದರೆಯವನು. ಕ್ಷತ್ರಿಯ. ದೇವರಾಜ ಈತನ ತಂದೆ. ಇವನು ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಯೋಗರತ್ನಾಕರವನ್ನು ಮಹೇಂದ್ರಕೀರ್ತಿಯ ಬಳಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ, ದಶವಾಯುಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದನಂತೆ. ಆದರೆ ಯೋಗಸಾಧನೆ 'ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ' ಎಂಬ ವಿಷಯ ಇವನಿಗೆ ಮರೆತುಹೋಯ್ತು. ಅವನು ನವಯೌವನದ ಯುವಕನಾದ ಕೂಡಲೆ ತನ್ನ ರಾಜನಾದ ಭೈರಸ ಒಡೆಯನ ಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಮೋಹಿಸಿದ. ಅವಳ ಕೋಣೆಯ ಎಂಟು ಕಿಟಕಿಗಳೂ ಒಂದು ಬಾಗಿಲೂ ಬಂದಾದುದರಿಂದ ಕೋಣೆಯ ಗವಾಕ್ಷದಿಂದ ಇಳಿದು ಭೈರಸ ಒಡೆಯರ 'ಪುತ್ರಿಯೊಳೆ ನೇಹದಿಂದಿದ್ದನು' (ಆದುದರಿಂದ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯು ತಾನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಂತೆ ಸಿದ್ಧಪದಕ್ಕೆ ಸೋಲಲಿಲ್ಲ. ಭೈರಸ ಒಡೆಯರ ಪುತ್ರಿಗೆ ಸೋತ) ಭೈರಸ ಒಡೆಯರು ಇದನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿ ರಾದ್ಧಾಂತಮಾಡಿದರು. ದೊಂಬಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ರತ್ನಾಕರ ಅಣ್ಣಗಳು ಓಡಿಹೋದರು. ಇದನ್ನೇ ಅವನು ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ—

ಹೆಣ್ಣು ಸೋಂಕುವ ಮುನ್ನ ಪುಟವೇರುತಿಹುದದು
ಹೆಣ್ಣು ತೊಳ್ಪಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಾಗ
ಪೊಣ್ಣು ಪೊಣ್ಣನೆ ಹಾರುವೆರಳೆ ನೋಸದಿ ಕಾಲು
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದಂತಿಹುದು.

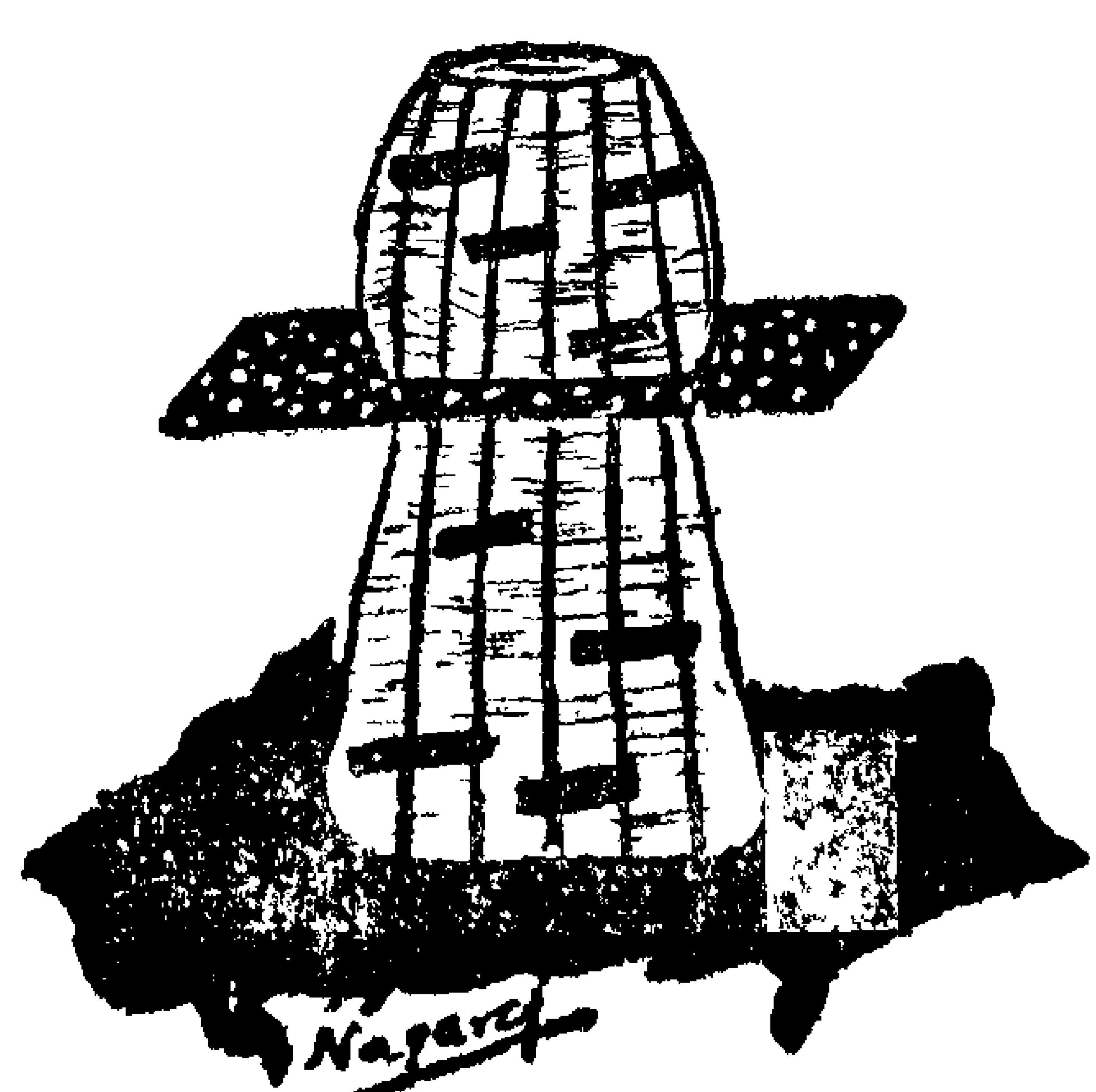
ಆಮೇಲೆ ಏನೇನೋ ಕೊಂಗಾಟ ನಡೆದುಹೋಯಿತು.

ಹೋಗಲಿ, ಇದು ಬೇಡ. ಪರನಿಂದನೆ ತಪ್ಪು. ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ ಒಳ್ಳೆ ಯವನೇ ಏಕಿರಬಾರದು? ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ಜನರನ್ನು ಕೇಳಿನೋಡೋಣ ಎಂದರೆ ಉಳಿದವರು ಹೇಳುವುದು ಇನ್ನೂ ಅಪದ್ಧ. ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಾ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಅವನ ಮಂಚದ ಕೆಳಗೆ ವೇಶ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳು ಕಂಡುಬಂದಳಂತೆ. ಇದು ಯಾರ ಕುತಂತ್ರವೇ ಆಗಿರಲಿ ರತ್ನಾಕರ ವರ್ಣಿಯ ಶೀಲಕ್ಕೆ ಇದರಿಂದ ಮೊರುಗು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಸರ್ವಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ್ದನು. ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಭಾರೀ ಪ್ರೊಫೆಸರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಸರ್ವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಿದ್ದರೂ ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿ ಸಿದ್ದನೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆಯೇ? ಇದ್ದರೆ ಪ್ರೊಫೆಸರು (ಭಾರೀ) ತಿಳಿಸಲಿ.

ಇನ್ನು ರತ್ನಾಕರ ವರ್ಣಿಯ ಲೋಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನಿಷ್ಟು ಪರಿಕಿಸಿ ನೋಡುವಾ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ಈ ಭಾರೀ ಬುದ್ಧಿವಂತನು ತ್ರಿಲೋಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ :—

ಈ ಲೋಕವು ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ಕಳದಂತಿದೆ. ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಝಲ್ಲರಿಯಂತಿದೆ. ಐನ್‌ಸ್ಟೀನ್ ಇವನಿಂದ ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಟ್ಯೂಷನ್ ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಿತ್ತು.

ಹೋಗಲಿ, ಏನೋ ಹುಡುಗ ಒಂದು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ ಎಂದರೆ ಅದೇ ತ್ರಿಲೋಕ ಶತಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ಪದ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಿದಾನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಓದಿನೋಡಿ.

ಸಾಗರಮಂ ಸುಜ್ಞಾನದಿ
ಭಾಗಿಸಿ ದಶಕೋಟಿಬಾರಿ ಕೋಟಿಯನಿಟ್ಟಾ
ಭಾಗಗಳೆಲ್ಲರೊಳೊಂದೇ
ಭಾಗೆಯ ಕೈ ಕೊಂಡೊಂದೊಂದು ಪಲ್ಯಮೆನಿಕ್ಕು

ಇಂತಹ ಭೃಗುವಿಗೆ ಏನು ಹೇಳುವುದು ? ಏನು ಕೇಳುವುದು ? ಸಾಗರವನ್ನು ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಭಾಗಿಸಬೇಕಂತೆ. ನೂರು ಕೋಟಿ ಬಾರಿ ಕೋಟಿಯನ್ನು ಇಡಬೇಕಂತೆ. ಆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅದೇ ಪಲ್ಯವಂತೆ. ಈ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಗೆ ಅಳಬೇಕೋ ? ನಗಬೇಕೋ ? ಪಲ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನ ಹಾಗಲ್ಲ. ಹೀಗೆ :—

ಹೋಟಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎರಡು ಖಾಲಿ ದೋಸೆ ಹೇಳಬೇಕು. ನಂತರ ಬೆಣ್ಣೆ ತರಿಸಿ ಬಳಿಕ ಒಂದು ಪ್ಲೇಟ್ ಪಲ್ಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಭಾ ಎಂದು ಅದನ್ನು ತರಿಸಿ ನಂತರ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಥವಾ ವಿವಾಹಿತ ತರುಣರು ತಮ್ಮ ಅರ್ಧಾಂಗಿಗೋ, ಅವಿವಾಹಿತರು ತಮ್ಮ ತಾಯಂದಿರಿಗೋ ಪಲ್ಯಮಾಡಲು ಹೇಳಿ ಬದನೆಕಾಯಿ, ಆಲೂಗಡ್ಡೆ, ನೀರುಳ್ಳಿ (ಯಾನೆ ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ)ಗಳನ್ನೂ ಉಳಿದ ಚಿಲ್ರೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೂ ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು.

ರತ್ನಾಕರ ವರ್ಣಿ is the stuff ! ಎಂದು ಹೇಳಲೆಂದೇ ಹೊರಟ ನಮಗೆ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಾ ಸಂಕೋಚವೆನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕಾವ್ಯ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ದರ್ಶನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದಾದರೆ ರತ್ನಾಕರ ವರ್ಣಿ ಹಿಂದಿನ ಮಹಾಕವಿಗಳ ಪ್ರಥಮ ಪಂಕ್ತಿಗೆ ಏರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕುವೆಂಪುರವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದು ಕಷ್ಟ. ಗಾತ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲಂತೂ ಅವನು ಮಹಾಕವಿ (ದಪ್ಪನೆಯ ಕವಿ).

ಆದರೆ ರತ್ನಾಕರ ವರ್ಣಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಓದಬೇಕೆಂಬುದು ಅವನ ಆಶೆಯಲ್ಲ (ಅವನ ಆಶಯ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ).

ಬೇಕಾದರಾಲಿಸುವುದು ಬೇಡವಾಗೆ ಪ
ರಾಕು ಮಾಡುವುದೆನಗಲ್ಲಿ
ವ್ಯಾಕುಲವಿಲ್ಲ ಸಂತಸವಿಲ್ಲ. ಎಂದೇ ಅವನು ಬರೆದಿದಾನೆ.

ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ರತ್ನಾಕರ ವರ್ಣಿಯ ಬಗೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ವದಂತಿ ಹಬ್ಬಿದೆ.

"ಹರಹರಾ ಶ್ರೀಚೆನ್ನ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ" ಯಾರು ? ನಂಬಿದರೆ ನಂಬಿ, ಬಿಟ್ಟರೆ ಬಿಡಿ. ರತ್ನಾಕರ ವರ್ಣಿಯದೇ ಈ ರಾಗ. ಅವನು ವೀರಶೈವನಾದಾಗ ಇದನ್ನು

ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತ ದಾಖಲೆಯಾಗಿ ಒಂದು ಪದ್ಯವಿದೆ. ಅದರ ಒಂದು ಸಾಲು ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ನೆನಪಿದೆ.

(ವೀಭೂತಿ) 'ಘರಿಸೀ ಸಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನುಂ ನಿರ್ನಾಮವಂ ಮಾಡುತಂ'

ಅಂತೂ ರತ್ನಾಕರ ವರ್ಣಿ ಒಬ್ಬ ವಿವಾದಾಸ್ಪದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಕವಿ. ಅವನಿಂದ ಒಂದು ನೀತಿ ಕಲಿತರೆ ಸಾಕು ಕಾವ್ಯ ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ. ಕವಿಯಾದವನು ಇರುವತನಕ ಮಜಾಮಾಡಬೇಕು.

ಕಲ್ಲರಸ— ಚಾಕರಾಜ

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿರುವ ರೋಡ್ ಸೈಡ್ ರೋಮಿಯೋಗಳಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಕಲ್ಲರಸನು 15ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲೇ ಹೇಳಿದ್ದ. ಆದರೆ ರೋಡ್ ಸೈಡ್ ರೋಮಿಯೋ ಉದ್ಭವದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಅವನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕಲ್ಲರಸನು ಕಾಂಟೆಂಪೊರರಿ ಇಂಟರೆಸ್ಟ್ ಇರುವ ಕವಿ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಭೂಪಾಲನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಳಿದ 'ಜನವಶ್ಯ'ವನ್ನು ಇವನು ಬರೆದಿದಾನೆ. ಆದರೆ ಕದ್ದು ಮಾತು ಕೇಳಿದ ಕಲ್ಲರಸನ ವರ್ತನೆ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಲ್ಲೆಂದು ನಾವು ವಿಷಾದದಿಂದ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕಲ್ಲರಸ, really is the stuff.

ತೃಣದ ಕೊನೆಯ ಜಲ | ಕಣವೆನಿಪುದು ವೆಂ | ಠಣೆಸಿದ ಜವ್ವನವದರೊಳಗೆ
ಎಣಿಸದೆ ಕಮ್ಮಂ | ಗಣೆ ಕುಣಿಸಿದವೊಲ್ | ಕುಣಿಯದವನೆ ಕುರಿಯೆನಿಸುವನು.

ಆದರೆ

ಜಾತಿಯ ನರಿಯದೆ | ಸೋತುದನರಿಯದೆ | ರೀತಿಯನರಿಯದೆ ಸೊಬಗೆಯರ
ಪ್ರೀತಿಯ ನರಿಯದೆ | ಭೀತಿಯ ನರಿಯದೆ | ಕೂರ್ತವನೇ ಕುರಿಯುಜ್ಜಮುಖಿ.

ಕಲ್ಲರಸನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಬುದ್ಧಿವಂತನೆಂದರಿಯದವರೂ ಕುರಿಗಳೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಚಾಕರಾಜನು ಪ್ರೇಮ ವಿವಾಹಗಳ ಪರವಾಗಿ ಬಹು ಹಿಂದೆಯೇ ವಾದಿಸಿದ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದ ಹಲ್ಲಿಯ ಹೈದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖನಾದವನು. 16ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಹಲ್ಲಿಯ ಹೈಕಳು ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದರು.

ಶುಭಚಂದ್ರನು ನರಪಿಂಗಳಿಯೆಂಬ ಶಕುನ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ, ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕನು ಶಕುನ ಸಾರವನ್ನೂ, ಚಾಕರಾಜನು ಶಕುನ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೂ ಬರೆದಿರುವರು. ಚಾಕರಾಜನು ವಧೂವರರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೇಮವಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ವಿವಾಹ ಸುಸೂತ್ರವಾದೀತು ಎಂದು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಮದುವೆಯ ಗೃಹದೊಳ್ ಪಕ್ಕಿಯು
ಮುದದಿಂ ಶಿಖಿರವದಿ ನಂತರಾಳದಿ ಕೂಗಲ್
ಮದುವೆಯು ಮಕ್ಕುಂ ಕಡೆಯೊಳ್
ಮದವಳಿಗೆಯು ಬೇರದೊರ್ವಂಗೆ ವಧುವಪ್ಪಳ್.

ಮದುವೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಹಕ್ಕಿಯು, ನವಿಲಿನಂತೆ ಷಡ್ಜಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲೇ ಕೂಗಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಮದುವೆಯಾದರೂ ಮದವಳಿಗೆಯು 'ಬೇರದೊರ್ವಂಗೆ ವಧುವಪ್ಪಳ್'.

ಇಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಹಕ್ಕಿಯಾವುದು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಮದವಳಿಗೆಯೇ ಆ ಹಕ್ಕಿ ಎಂದು ವಾಚಕರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು. ಹಕ್ಕಿಯು ಅಂತರಾಳದಲ್ಲೇ ಬೇಡವೆಂದು ಕೂಗದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವೆಂದು, ಅಂದೇ ಚಾಕರಾಜನು ಅರಿತಿದ್ದನು.

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ

— ಉಪಸಂಹಾರ —

ವೀರನಾರಾಯಣನೆ ಕವಿ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಲಿಪಿಗಾರ. ಆದರೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಲಿಪಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಗೆಯಾವುದು. ಅವನು 'ಹಲಗೆ ಬಳಪವ ಹಿಡಿಯದೊಂದಗ್ಗಳಿಕೆ'ಯುಳ್ಳವನು. ಅವನು ಪದವಿಟ್ಟು ಅಳಿಸಿದವನು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಲಿಪಿಮಾಡುವ ವಿಧಾನ ಬೇರೆ. ಅದೇ 'ಟೈಪಿಂಗ್'. ಕನ್ನಡದ ಟೈಪ್‌ರೈಟರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪೀಡ್ ಬಂದೀತೇ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುವ ಆಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾವ 'ಸಮಿತಿ' 'ಸರಕಾರ' ಮತ್ತು ರೆಮಿಂಗ್ಟನ್‌ಗಳ ತರಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅವನು ತನ್ನ ಸ್ವದೇಶೀ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜೋರಾಗಿ ಲಿಪಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂದರೆ, ಬಳಸಿ ಬರೆಯಲು, ಕಂಠಪತ್ರದ ಅಂದರೆ ಟೈಪ್‌ರೈಟರ್ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪತ್ರದ ಉಲುಹು ಕೆಡದಂತೆ ಟೈಪ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

— ಅ. ರಾ. ಸೇ.

ಅಪಶಬ್ದಕೋಶ

ಮಹಾಚುನಾವಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ಹುರಿಯಾಳುಗಳೂ, ಅವರ ಕುರಿಯಾಳುಗಳೂ, ಉಮೇದುವಾರರೂ, ಅವರ ಬರೀ"ವಾರ್"ರೂ, ಈಗ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ, ವಿಶೇಷತಃ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಗಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿ, ಸಂತೆಗೊಂದುಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಚಾರ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಮಹಾಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅವರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ, ಕೊರವಂಜಿಯ ಅಲ್ಪಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ, ಈ ಅಪಶಬ್ದಕೋಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಂಡವಾಳಗಾರರು—ನಮಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಧನಸಹಾಯ ಪಡೆದು, ನಮ್ಮನ್ನೆದುರಿಸಲು ನಮ್ಮ ಕಾರಿಗಿಂತ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ಕಾರಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿ, ವೋಟರು ಮಹಾಶಯರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡುವ ಭಂಡರು.

ಅನಾಹುತ – ಎದುರು ಪಕ್ಷದವರು ಗೆದ್ದರೆ, ಆಗುವ ಸಂಭವ.

ಘನವಾದ ಓಟು—ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಬೀಳುವ ಚೀಟಿಗಳು.... ಉಳಿದವೆಲ್ಲ ಟೊಳ್ಳು.

ಅಹಿಂಸೆ—ನಮ್ಮ ಹಿಂಸಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಇದೇ ಹೆಸರು, ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ತಿಂಗಳಕಾಲ.

ಬೀರೋಕ್ರಸಿ—ಕಲ್ಲು, ದೊಣ್ಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬೀರುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸುವ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಗುಂಪು.

ಅನುನಾಯಿ—ರೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಬಾಲ ಆಡಿಸಿ ಹಿಂದೆಯೇ ಬರುವ ಅಸಹ್ಯಜೀವಿ.

ಬೂತಪ್ರೇತ—ಬೂತುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಗುಪ್ತವಾಗಿ, ನಮಗೆ ವಚನ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ವೋಟು ಮಾಡದೆ, ಆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ವೋಟು ಕೊಡುವ ಕೃತಘ್ನ.

ಲೌಡ್‌ಸ್ಪೀಕರ್—ಕಿವಿಯ ಮೂಲಕ ಆರ್ಭಟವನ್ನು ಹರಿಸಿ, ಮೆದುಳಿನ ಸಹಾಯ ವಿಲ್ಲದೆ, ವೋಟರುಗಳನ್ನು ವೋಟು ಮಾಡಿಸುವ ಯಂತ್ರ.

ಜಾತೀಯ—ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವೆಂದೇ ಅರ್ಥ.

ಡಿಲ್ಲಿ—ಒಳ್ಳೆಯವರ ಮಾನ ಡಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು, ಟಿಕೀಟಿಲ್ಲದೆ ನುಗ್ಗಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ.

ಉತ್ತಮ—ತಾನು ಮಾಡಿದ್ದು ಉತ್ತಮ ; ತನ್ನ ಏಜಂಟು ಮಾಡಿದ್ದು ಮಧ್ಯಮ; ತನ್ನ ವೋಟರು ಮಾಡಿದ್ದು ಅಧಮ.

ದೇಶಾವರ ನೀತಿ—ದೇಶ ಉದ್ಧಾರವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ದೇಶಾವರವೇ ನೀತಿ.

ಮೋಸ—ಮೋಸ ಮಾಡಿದರೂ, ಕೇಸಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಬಾರದು.

ಕುಲಾವಿ—ಕುಲಾವಿ ಹೊಲೆದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೇನೇ ಕೂಸು ಹುಟ್ಟುವುದು, ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ.

ಪಕ್ಷಮಾಸ—ಗೆದ್ದಮೇಲೆ, ಯಾವ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸೇರುವುದು, ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಮಾಸ.

ಕ್ಯಾಪಬಿಲಿಟಿ—ಕ್ಯಾಪ್ ಅಂದರೆ, ಟೋಪಿ, ಅದನ್ನು ಹಾಕೋ ಎಬಿಲಿಟಿ, ಅಂದರೆ, ಜಾಣತನ.

ಮಹಾ ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾದ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಕಲಿ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಘೋರವಾದ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿ ಕಥಾ ಚಿತ್ರ.

ಅತಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ !

ಕೆಂಪರಾಜ್ ಪ್ರೊಡಕ್ಷನ್ಸ್‌ರವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲಾಕೃತಿ—

★ ನಳದಮಯಂತಿ ★

(ಕನ್ನಡ)

ಕೆಂಪರಾಜ್, ಭಾನುಮತಿ, ಮುಕ್ಕಾಮಲ, ನರಸಿಂಹರಾಜು, ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮುಂತಾದವರು.

ನಿರ್ಮಾಪಕ, ನಿರ್ದೇಶಕ : ಕೆಂಪರಾಜ್

Negative Rights for Mysore State, S. Canara & Coorg Controlled by
GOLDEN FILMS (PRIVATE) LTD., Madras-17.

For Bookings Contact:

Mysore Circuit:	Bombay Circuit:
RAJ FILM DISTRIBUTORS	D' Entertainers,
181, Gandhinagar, Bangalore-9.	**JANATHA PICTURES**
	Dharwar.

ಅನುಭವದಿಂದ ಬಂದ ಜ್ಞಾನ

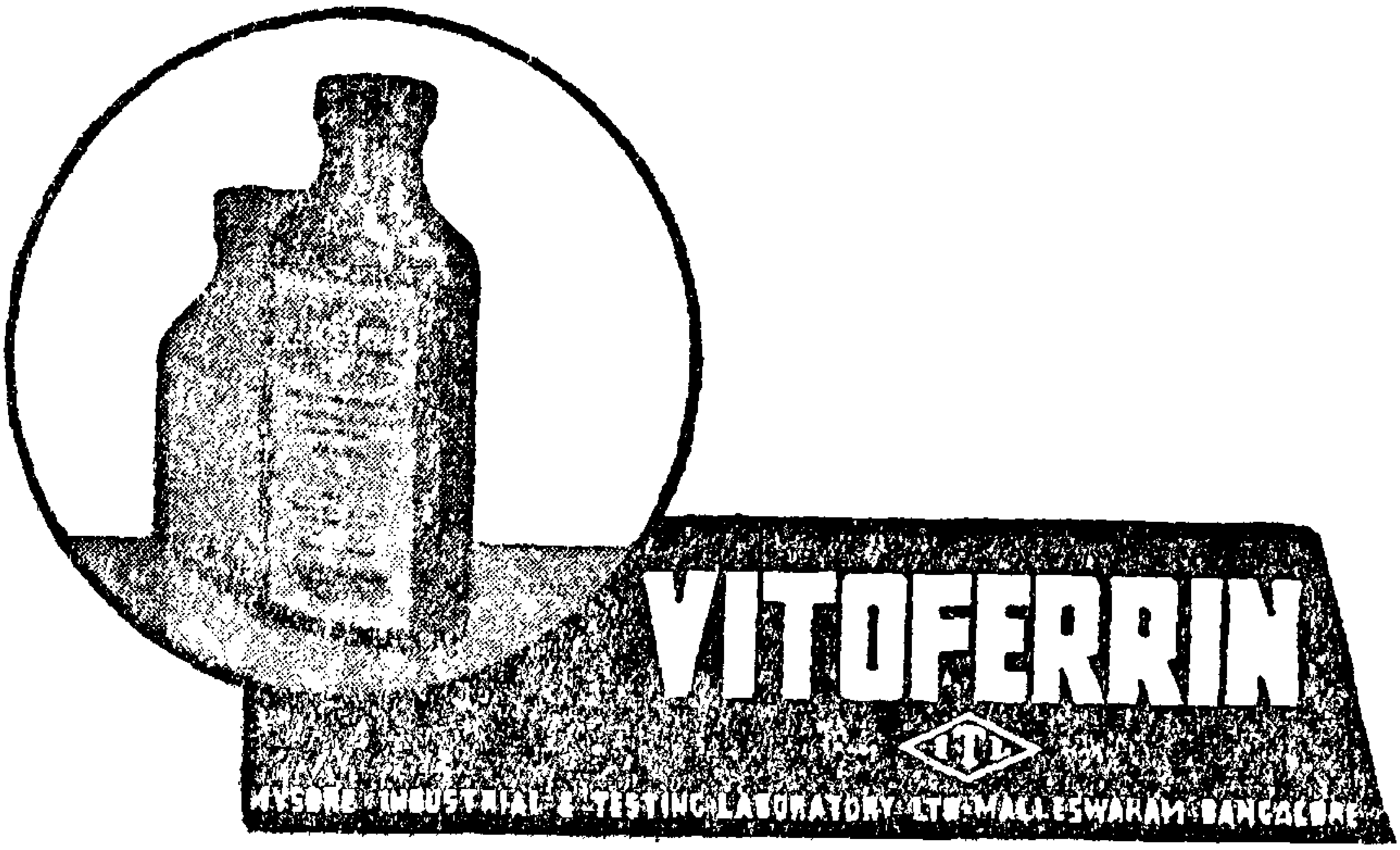
ಶ್ರೀಗಂಧದ ಮರಗಳನ್ನು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವುದರ ರಹಸ್ಯವು ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವವಾದ ಮೇಲೂ ಕೂಡಾ ಇನ್ನೂ ಮೈಸೂರು ಸೀಮೆಯೊಂದರ ವಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಸ್ವತ್ತಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟಿಯಿಳಿಸಿದ ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರವಾದ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಎಣ್ಣೆಯೇ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು. ಈ ಎಣ್ಣೆಯು ಸರ್ವ ಸಮರ್ಪಕ ವಾದ ಸ್ಥಳ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಕಡಿದು ಕೂಡಿಟ್ಟ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಮರದಿಂದ ತಯಾರಾದದ್ದು. ಅದರ ಸುವಾಸನೆಯು ಮರದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿರುವ ಎಣ್ಣೆ ಯದು ಹೇಗೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕುಂದದೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸಾಬೂನು ಗಳ ಮತ್ತು ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸುವಾಸನೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

★

ಮೈಸೂರು ಶ್ರೀಗಂಧದ ತೈಲ

★

ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸ್ಯಾಂಡಲ್‌ಉಡ್ ಆಯಿಲ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ,
ಮೈಸೂರು.

ವೈಟೋಫೆರಿನ್

(ಆಧುನಿಕ ಶಕ್ತಿವರ್ಧಕ ಟಾನಿಕ್)

ಇದರಲ್ಲಿ "ಎ" "ಬಿ" ಮತ್ತು "ಡಿ" ಎಂಬ ವೈಟಮಿನ್ನುಗಳೂ, ಐರನ್, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಮುಂತಾದ ಲೋಹ ವಿಶೇಷಗಳೂ, ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ತಾಮ್ರವೂ, ಮತ್ತು ಮಾಲ್ಟ್‌ಸಾರ, ಜೇನುತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಒಂದು ಅಮೃತಪಾನ. ಇದರಲ್ಲಿ ದೇಹಶಕ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಕಲ ಔಷಧಗಳ ಸಮೂಹವೂ ಇದೆ. ಖಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಎದ್ದವರಿಗೂ, ಬಸುರಿ ಬಾಣಂತಿಯರ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯಕ್ಕೂ ಇದು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಔಷಧ. ಸೇವಿಸಲು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಮಧುರವಾಗಿಯೂ ಇದೆ.

★ ★

ತಯಾರಕರು :

ದಿ ಮೈಸೂರು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಅಂಡ್ ಟೆಸ್ಟಿಂಗ್ ಲ್ಯಾಬೋರಟರಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್,

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ — — — ಬೆಂಗಳೂರು 3.